

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hétre ..... 2 k 40 f.

ÉRDETESK:
A havi ára postai díj nélkül 20 ft.
Munkácsy átvételével 15 k 40 f.

Nyitási díj 40 ft.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 201.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, március 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Berlin.
- Folyik az obstrukció.
- A balpárt riadója.
- Kereskedők országos gyűlése.
- Aerenthal megy.
- Munkásszanatórium Aradon.
- A nap furcsaságai.
- A feministák Andrassy ellen.
- Az igazság mártírja.
- Agyonszurt huszár.
- Vérengző lóvasúti kocsi.
- Öngyilkos urinó.
- Tanár az esküdtzék előtt.
- Tárca: Asszonyszerelem. Írta: Gróza Mily.

Berlin.

Arad, március 23.

Nevezetes. A szemüveges Berlinben, a hol minden újságíró hivatalból *Herr Doctor*-nak szólítanak, ahol egyetemi tanárok ülnek a szerkesztőségekben és szolgálaton kívüli ezredesek tudósítanak a harcmezőről, — a sajtó ép olyan lenézett jószág, mint nálunk. A *Saukerl*-t ugyancsak egy képviselő mondta, valami Gröber — ne tudjunk holnap megjelenni, ha a zsebében nincs már az Olay Lajos üdvözlő távirata! — de a képviselők nagy része bizonyára szintén nem nézi őket más háziállatoknak: Különb az elégtételt nem kellene ezzel az imponáló bojkottal kisajtolni, hanem mindjárt, a sértés után arra szorította volna a parlament a sajtó inzultálóját. Próbálnák ugyanazon a helyen a porosz hadsereget hasonló bókkal illetni! Nem is tudtuk, hogy ilyen közel va-

gyunk a kulturához. Mert ha a német birodalmi gyűlés égyazon módon bánik el a sajtóval, mint a hogy nálunk, Balkánban teszik, akkor vagy a német birodalom süléedt le hozzánk, vagy mi növekedtünk melléje. A közvélemény szive-sebbea fogja az utóbbit elfogadni, s nem lát különöset abban, hogy nálunk előbb kezdtek. Csakhogy nálunk nem volt bojkott, se sztrájk miatta.

És ez az utóbbi tény megkimél bennünket egy meddő elmélkedéstől. Nem kell azon rágódnunk, hogy mi lenne, ha a magyar parlamentben esne ilyen mocskot fröcscentő fricska a sajtón. Mert hát nálunk vannak már Gröberék, sőt akkor is szépen virult a Gröber-tenyészet, amikor még a német birodalmi gyűlés e tagjáról semmit se tudunk. Rakovszky, aki az újságíró-karzatra az elnöki szék tekintélyével csördített, Babó Mihály, Olay Lajos, — és mások nem egyszer sértették meg a parlamentben a sajtót, ha mindjárt más formában, mint a *Saukerl* szerzője.

Es miért nem lett sajtó-sztrájk, politikai bojkott miatta? Vajjon a magyar publikum nem tudta volna néhány napig vagy mondjuk egy hétig a parlamenti tudósításokat, vagy azok egy részét nélkülözni, amint azt most Berlinben minden fölfordulás nélkül sőt talán egész kellemesen nélkülözik? Vajjon a magyar újságírók arcán — a politikusok ezt is más szóval illetik, nem olyan érzékeny a bőr, mint a berliniekén, s a sértés után nem égett a megtorlásért? Sem az egyik, sem a má-

sik nem az oka. De hogy mi: arról érdemes pár szót ejteni.

Magyarországon az újságok legtöbbje pártlap. Ez különben a külföldön is többnyire így van. Minden újságnak politizálni kell s ha politizál, akkor egyik vagy másik pártnak igazat kell adni. Olyan újságot, a mely arra vállalkoznék, minden alkalommal azt a pártot dicsérje, a mely akkor a leghelyesebben cselekedtek, tehát hol ezt, hol amazt, még nem igen tudunk elképzelni. A külföldön is úgy van tehát, hogy az újság valamely pártot támogat, a melynek színei az újság színét is megadják. De a külföldön az újság csak adja ezt a támogatást s nem *liferálja*. A párt nem ura az elveit valló újságnak, hanem azzal csak egy sorban álló. Az újság — már most akár meggyőződésből, akár előfizető-politikából — segíti a párt politikáját. De sem ezt, sem egyebet ezen felül a pártnak nincs joga megkövetelni. Mert az újság nem a párté, hanem: a publikumé. Ott a pártvezetőknek még azt sincs joga mondani: „én megkövetelem, hogy az én tíz pfeningemért parlamenti tudósítást is adj, még ha neked keserű is” — mert ott az olvasók százezreiből tíz, vagy száz, vagy ezer speciális vágyai irányadók nem lehetnek. A Gröber-pártjabeli laphoz hiába megy a Gröber párthive. A lap munkatársa azt feleli: „én előbb újságíró vagyok s azután politikus.” A kiadóhoz is hiába fut. Ahhoz közelebb áll az újságíró, amely az ő vagyonát szerzi, mint a párt, a melynek ő a támogatását adja. S a ki lap, annak mindig kevesebb

Asszonyszerelem.

Írta: Gróza Mily.

A még mindég szép, kissé már hizásnak induló Dobay ezredesné izgatottan járt föl alá, niluszöld tapétás boudoárjában... Mesterségesen vörös haja megbomolva hullott homlokára, arca művésziesen festett rózsáin lázas piros foltok ütöttek át, — kis kezét görcsösen gyűrtek, szorították pongyolájának selymét. — Most egy vészát dobott le. Ugyet sem vetett rá. Telt, érzéki ajkait harapdálva haragos, szenvedélyi égő szemekkel állott meg egy alacsony keretet előtt. — Magas karcsú férfi ült azon. A szoba felhomályában atillájának arany zsinórja ragyogott tompa fényvel.

Lehajtott fejjel mozdulatlanul ült helyén s akkor sem nézett fel, mikor az asszony megállva előtte, indulatosan sajszögte:

— Nem Robert! Nem, ez lehetetlen. Mondd hogy csak tréfáltál, mond, hogy nem igaz, hogy nem válunk el egymástól, hogy továbbra is az enyém leszel, az enyém maradsz. Ugye igen? — Bob, édes Bob, hát el tudnál hagyni engem, el tudnál menni tőlem? Nem, ugye nem?

Letérdelt előtte s forró arcát arcához szorítva, haikán, szerelmesen gügyögte:

— Az enyém vagy... Az enyém szived, lelked, mosolyod... Édes-édes... Nem adlak oda. Soha... senkinek! Harcolok érted,

küzdök ezer apró asszonyi furtanggal. Itt kell maradnod, itt fogsz maradni s tovább éljük azt a gyönyörrel, mámorral szerelmelemmel teli életet, mely oly boldoggá tett mindkettőnket egy hosszú éven át. Jer, menjünk! Menjünk a mi bűbajos, virágillatos, titkon rajtegetett, kis fészünkbe. Ott akarlak virágok közt mosolyogni látni, ott mond meg, hogy szeretsz, hogy az enyém vagy örökké, az enyém, csak az enyém...

Nézz rám Bob. Nézz a te szerelmes, odaadó kis asszonykádra. A szivem a sziveden dobog, telve vágygyal, félelemmel, s remegve várja válaszodat. Ugye nem még el? Ugye mese volt, hogy mi elváltunk, hogy sohasem látjuk többé egymást?... Itt maradsz, itt, nálam, velem... — brilliansoktól csillogó hosszú ujjait hizelegve mélyesztette a férfi fületbe. A drága kövek égő fénye lesiklott a tőmör, fekete hajhullámokon s megvilágította a huszár halvány, keskeny, szomorú profilját. Az asszony szenvedélyes kifakadására busan rázta meg szép fejét.

— Nem lehet Melanie. El kell válunk, el kell mennem. Nyugodjon meg maga is abba a gondolatba, hogy ezen már nem lehet változtatni. Temessük el a multat. Temessük el jó mélyen, hogy föl ne támadjon többé. Mert nem szabad feltámadnia.

— Robert — szökött fel az asszony. —

Robert, megőrültél? Mit vétettem neked, hogy ennyire gyötörsz? Már egy óra óta kinezol. Hídegen léptél be és még annyi fáradságot sem vettél magadnak, hogy kiméletesen add tudtomra szándékosat, hanem ridegen jelentetted ki, hogy áthelyeztetésedet fogod kérni, hogy szakítanunk kell. Hát mért? Hisz nincs okod erre? Vagy talán már meguntál s most el akarsz dobni magadtól, mint egy kokottot, vagy hízékeny varróleányt eldobnál. Most, mikor már odaadtam testemet, lelkemet, becsületeimet. De miért? Én Istenem, — miért?

Késébeesetten tördelte kezét. A férfi felgyeresedett:

— Hallgasson meg Melaine. Parancsoljon az érzelmeinek és hallgasson meg nyugodtan. Ha megtudja elhatározásom okát, igazat fog nekem adni. Mert ha becsületes ember akarok lenni, nem tehetek másképpen, mint ahogy tenni szándékosom. Azt kérdezi miért megyek el? Röviden mondom meg: a gyermekéért, a leányáért kell elválnunk Melaine. A világ előtt titkolhatnánk tovább is viszonyunkat, mint ahogy férje előtt titkolhattuk mindez ideig. Mert a világ rövidlátó s az emberek könnyen becsaphatók. De ha mindenkit félre vezetünk is, Máriát nem lehet megcsalni. O már abban a korban van, mikor a gyermek leánya nővé kezd fejlődni s érezni kezd. Megtanulja látni, figyelni a körülötte történeteket, s a nők finom érzékével hamar felfedezné egymáshoz való viszonyun-

jussa van, mint annak, a ki adni szokott.

Mindez Magyarországon ép fordítva van. Többet nem is kell mondani. S Magyarországon huszonnégy óráig se élne az ilyen bojkott, ha még komolyabb ok lenne is rá. Ha például egy koalíciós képviselő követné el, nemcsak a félhivatalos lapok törnék meg a sztrájkot, de az egyéb lapoknak a fele, amelyek gazdái, vezetői az érdekek ezer szálával vannak az uralkodó pártokhoz fűzve. Berlinben pedig a szubvencionált lapokat se tudták kényszeríteni, hogy a parlamenti beszédek közöljék!

S ez így lesz mindaddig, amíg a magyar ujságok távolabb nem lesznek a politikától, a pártoktól, s közelebb a közönséghez. Minden ujság — még a pártok lapjai is — csak a közönségé lehet, s nem azé a sátor-alja emberé, amely az illető pártot a parlamentben képviseli. Az ujságíró nem husz-harminc, vagy száz politikai ujságírója, hanem százezer olvasója. S ha a politikust, amely néhány ezer választót képvisel, különös jogok illetik meg, ne kívánhatná meg csupán a tiszteletet az ujságíró?

Se Berlinben, se nálunk nem fogják az ujságírókat jobban szeretni, ha a német ujságíró-szindikátus megkapja az elégtételt. Ebben a szeretetben azonban az ujságírók aligha reménykedtek valaha. Az ugynevezett közszeretettel csak azok szűr-csölhetik, akik sohase bántanak senkit. Ha az ujságíró senkit se bántana, akkor büntetlenül hagyná a gazembereket is. A mialatt pedig a gazembereket, a korrupt lelkeket üti, megharagszanak rá a tisztességesek is, akik egyik vagy másik haszontalanhoz a rokoni, baráti érzések, vagy csak a puszta rokonszenv révén közel jutnak. Aztán néha az ujságíróval is megesik, ami a nagyméltósága Kuriával: téved és ártatlanokat ítél, megesik, hogy a családi függőnyt bolygatja meg, ha a bűn, vagy a nyilvánosságot kívánó esemény a mögé buvik. Ügyészt, vizsgálóbíró, readórt és ujságíró sohase fognak szeretni. A bírónak, a rendőrnek a törvény különös hatalmat ad, hogy a hivatása gyakorlásában bántalom ne érhesse: a bántalmazóra, a sértőre hatványozott

büntetést ruház rá. Hát az ujságírónak a közönség adja meg ezt a védelmet. Az ujságírónak is megtorlást kell követelnie, hogy a közönség százezrei előtt fölemelt fővel tekintélye sértetlenségében álljon és beszéljen. Ezt elérik Berlinben s elérik nálunk is, amire a pártok lapjai a közönség lapjaivá fejlődnek.

Folyik az obstrukció.

Pop Cs. István záróbeszéde.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, március 23.

A képviselőház képe ma elég élénk volt. A disszidenseken és nemzetiiségeken kívül akadtnéhány más pártbeli is, úgy hogy 50—60-an lehettek, mikor *Justh* Gyula elnök az ülést 10 órakor megnyitotta. A folyosón s az ülésteremben is a disszidensek az urak. Benn a teremben a felszólalások, a folyosókon é'ceik által. Tegnap Debrecenben voltak, onnan hoztak magukkal néhány józú, debreceni civisre valló viccet.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a Ház rátért a házszabályrevízió tárgyalására. A zárzó jogán először

Csepán Géza szólalt fel: Azt mondják az illetékes körök, de a többi pártok tagjai is, hogy a házszabályrevízió a nemzetiégi obstrukciók leverésére való. Ezt az érvet el nem fogadhatja, mert eddig 6 nemzetiégi obstrukciót nem észlelt. A saját határozati javaslatának elfogadását kéri. (Helyeslés a disszidensek oldalán)

Bozóky Árpád: Személyes megtámadtatás címen szólal fel. A Ház legutolsó ülésén hivatkozott arra, hogy Nagy Emil felolvasott egy kerületéből kapott üdvözlő táviratot. Nagy Emil akkor azt kiáltotta feléje, hogy hazudik. A naplóból bizonyítja be, hogy Nagy Emil, ha nem is olvasta föl szövegét a sürgöny szövegét, béven ismertette annak tartalmát.

Elnök megjegyzi, hogy Nagy Emil csak azt vonta kétségbe Bozóky beszéde közben, hogy ez a táviratot felolvasta.

Ivánka Milán: Kárhóztatja, hogy a sajtó a nemzetiiségek törekvéseiről helytelenül informálja a közvéleményt. (Helyeslés a nemzetiiségekkel.) A magyar sajtó vagy egyáltalán nem közli a nemzetiégi szónokok beszédét vagy ferde színben tünteti fel őket.

Elnök több ízben figyelmezteti a szónokot, hogy maradjon a tárgynál, mert különben megvonja tőle a szót.

Farkasházy Zsigmond: Most nem horvátok beszélnek. (Zaj)

Elnök: Farkasházyt rendreutasítja.

Rakovszky István: Már régen megérdemelte. Molnár Jenő: Ez nemzeti vívmány!

Rakovszky István: Debogy, fajnemzet!

Ivánka Milán folytatja beszédét. A reviziót csak a nemzetiiségek letörésére találták ki, hogy ily módon biztosítják a magyarság hegemóniáját. Ezért nem fogadja el a javaslatot, hanem a saját indítványát ajánlja. (Helyeslés a nemzetiiségek részéről)

Pop Csicsó István: A zárzó jogával élve bőven beszél a nemzetiégi kérdéstről, melynek megoldását sürgeti, de nem abból a szempontból, mint azt a magyarság kívánja, hanem úgy, hogy azzal az ország nem magyar ajku képviselői is meg legyenek elégedve. Ez a kormány csak átmeneti kormányzásra vállalkozott. Ehelyett azonban olyan javaslatokat terjesztett be, melyeket föl sem vett programjába, felemelte a kvótát s erővel kérésziül akarja hajtani a házszabályreviziót. Déll 12 órakor 5 perc szünetet kért.

A szünet után folytatta beszédét s sürgette az általános választójog behozatalát.

Ezután Hodzsa Milán mondja el záróbeszédét. Hosszan értekezik a választói reformról.

Elnök ismételtlen figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál, mert különben megvonja tőle a szót.

Hodzsa Milán erre áttér saját határozati javaslatának indoklására, amelyben kimondani kéri, hogy a Nagy Emil-féle indítvány tárgyalását függessze fel a Ház mindaddig, míg a kormány az általános titkos választói jogról szóló törvényjavaslatot elő nem terjeszti. Kéri a határozati javaslat elfogadását.

Ezután az ülés véget ért.

A balpárt riadója.

Hol vannak a nemzeti vívmányok?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 23.

A balpárt megfujta Debrecenben harci riadóját a házszabályrevízió ellen. Óriási embertömeg helyeselt a megjelent képviselők beszédjeinek, melyek mind az intranzigens álláspontot hirdették. A katonai kérdések ügye rendbe jött. A kormányok megegyeztek. Nemzeti vívmányok nélküli tisztí fizetés emelés már mintha Schönaich miniszter zsebében volna oly biztos.

A bankkérdésben kiűtött a bizottság tagjai között a krízis még mielőtt vala-

kat. Hisz ehhez elég a hangnak legparányibb nűnűje. egy gyöngédebb tekintet... És mondja meg Melanie mi lenne ha Mária rájönne, hogy az ő rajongott, szeretett, szentként tisztelt anyjának — szeretője van? Az életről táplált minden illuzióját sárba döntené, gyöngé, hófehér virághoz hasonló lelkét megbénítaná ez a tudat. S ezt el kell kerülnünk még saját külön boldogságunk árán is. Mária-nak még van ideje az élet teljes megismeréséhez, s ugyanis csak addig boldog míg illuziói vannak. Ne öbresszük fel Melanie. Legyen okos. Vájjunk el szépen, csendben, menjen mindgyikünk a maga útjára. Még nem késő! Vájjunk el, s mint egy szép élmény éljen csak emlékünke a mult, amely vissza nem tér soha többé. Mária-t kimélnünk kell. Már annak gondolatára is, hogy ez a szende gyermek megtudhatná egymáshoz való viszonyunkat, a szegény pirja őnt el. Mit gondolna rólam, aki a barátság örve alatt házuk szentélyébe lopódtam, s elvittem onnan a legbecesebbet, az anya becsületét? Nem, nem! Ennek nem szabad megtörténnie.

A férfi kimerülten hallgatott el, szemében különös fény lobogott. Dobayné egy székbe fogózva merően nézett rá. Agyában hirtelen világosság gyult fel. Lassan a férfi elé kuszott, zöldes fényben villogó ragadozóhoz hasonló szürke szemét szemébe mélyesztve, tompa, elfojtott hangon ihegte.

— Ugy? Tehát Mária? Tehát ő érte kell elválnunk? Jól van Sényi főhadnagy elhiszem, — de ha ez mind így van, akkor ön szerelmes Mária-ba! Elpirult. Most már tisztába vagyok önnel. Ne is próbálja tagadni, ön szereti a leányomat, mert másképen ön az önző, a senki boldogságával nem törődő szkeptikus Don Juan nem áldozná fel saját kedvteléseit senki „illuzióért, hófehér virág lelkéért“ — mint magát annyi poszissal kifejezte, — ha nincs ehhez a „hófehér“ lélekhez valami köze. Ön a nőket mindég csak vágyai eszközeinek tekintette nem tettelezhettek fel tehát önről ennyi önzetlenséget. Ennek oka csak leányom iránt érzett szerelme. Hát ez mind nagyon szép, de ön nem gondolta meg, hogy még én is itt vagyok, hogy nem hagyom magamat félre lökni senkiért, s így saját leányomért sem. Ez hát a vége, ilyen hát a vége a mi szerelmünknek? Mikor már elcsábitott, elszédített, mikor már teljesen megadtam magamat, el akar hagyni, mert már megunt, mert mást szeret, mert a leányomat szereti. Igazán mulatságos. Nem akarná mindjárt, hogy az elhagyott szeretőből anyóssá lépjek elő? Nagyon szerény kívánság volna igazán. De nem! Mindes hiába való beszéd, önámítás. Maga nem szeret csak engem, itt fog maradni, és az enyém lesz továbbra is... Nem adlak Róbert, ezerszer nem. És ha a pokol minden ördöge szövetezik is ellenem akkor sem adlak, nem, nem!

Orjögő paroxizmusában megragadta a férfi atillájának zsinórjait s teljes erejéből megrázta vállait. A huszár, ki előbb a leány nevének emlíésekor bíbor vörösre gyulladt föl, — megdöbbenve s némli undorral nézte az indulatában minden nőtlenségéből kivetkőzött asszonyt, a kiról lemállott a mesterséges báj, megmutatta őt igaz valójában. Hidegen toltta el magától s felállva, gunyosan nevelte:

— Szemrehányásokat tesz nekem, hogy „elcsábitottam“, „elszédítetttem“? Ne áltassa magát Melanie. Magának nem volt szüksége sem elcsábitásra, sem elszédítésre. Maga igen jól tudta, hogy mit tesz, mikor a karjaimba dobta magát, akkor is teljes tudatába volt tettének. Folyton a nagy szerelmét emlegeti. Nos én elég merész vagyok ennek az ellenkezőjét állítani. Maga sohasem szeretett engem őszintén, igazán. Ne igyekezzék ellent mondani, ugy sem érne semmit. A maga szerelme az érzékek, a romlott izgalmakat, gyönyöröket hajhászó idegek, a kalandokat kereső lelkek szerelme, a melyhez egy jó adag hűség is vegyült. Magának mód felett hízelt, hogy én a „legszebb huszár“, az ezred „bánteja“ — mint az eraris hölgyek s bajtársaim neveznek, a kegyeiért esengtem, hogy maga, a jóval idősebb asszony kénye-kedve szerint rendelkezhetett velem. Goromba vagyok? Meglehet! De mindenesetre igaz az, amit mondok. Most sem a megcsalatott szerelmes fájdalommal szól önből, csak a sértett hűség.

mit dolgoztak volna. A függetlenségi többséghez tartozó bizottsági tagok maguk is érzik, hogy politikai jelszavakkal gazdasági kérdéseket elintézni nem lehet.

Az érdekes politikai eseményekről az alábbi tudósításokat kaptuk:

A debreceni gyűlés.

Debrecenben vasárnap délután három órakor a városháza nagy udvarán folyt le a 48-as és függetlenségi balpárt alakuló gyűlése. A gyűlésen mintegy 7000 ember vett részt, akik az udvart zsufolásgig megtöltötték. Révy dr. debreceni ügyvéd üdvözölte a megjelenteket és fölvasta Eötvös Károly és Benedek János üdvözlő táviratait, melyekben bejelentik, hogy betegségük miatt nem jöhettek el. Ezután Szappanos István a balpárt elnöke beszélt és beszédében a balpárt megalakításának szükségét mutatta ki. Utána Pülsy István, Bozóky Árpád, Molnár Jenő, Farkasházy Zsigmond, Lengyel Zoltán, Nagy György, Szluha István és Thoroczkay Viktor báró balpárti képviselők beszéltek.

Farkasházy Zsigmond beszédében főképpen azt hangoztatta, hogy a világtörténelemben páratlan az az eset, hogy egy párt, mely kormányra jutott és amelynek elvei többséget nyertek az országban, nem valósította meg elveit, hanem elárulta azokat. A nép besegítette a függetlenségi pártot a nyeregbe és most nem tud azon lovagolni. Lengyel Zoltán azt mondta, hogy a téves az a hír, mintha itt a balpárt proklamációját közzé akarnák tenni. A balpárt igenis legközelebb írásban nyilvánosságra fogja hozni programját. Most azonban a párt programja egyelőre a harc, mert meg kell akadályozni a házszabályrevíziót. Különben a balpárt programja a 48-as becsületes program, melyet nem proklamáltak írásban, hanem vérrel. Ez a 48-as program össze van kötve a szociális kérdésekkel is. Ez a program a jogegyenlőséget, a kiváltságok eltörlését tartalmazza magában. Benne van az általános választói jog is, a nemzetiségi kérdés rendezése, az igazságos közigazgatás stb. Az összes balpárti képviselők beszédeit nagy tetszéssel fogadták és lelkesen megéljenzték.

Végül Simon István határozati javaslatot terjesztett elő, melyben elítéli a kormánypárt politikáját, a kvótaemelést, a házszabályrevíziót, az általános választói jog előterjesztésének huzását, üdvözli a balpárti képviselőket, mint Kossuth Lajos tanításának igaz híveit és Kossuth Lajos hagyományának hű letéteményeseit és egyhangú lelkesedéssel kimondja a debreceni 48-as balpárt megalakítását. Ezt a határozati javaslatot nagy lelkesedéssel elfogadták. A gyűlést Jánossy Zoltán debreceni református esperes beszéde fejezte be. A gyűlés után a nagy néptömeg a balpárti képviselők lakása elé vonult és hazafias dalok mellett sokáig tüntetett mellettük.

A tisztifizetések emelése.

Teljesen megbízható forrásból arról értesülünk, írja a bécsi „Zeit“ budapesti levelezője lapjának, hogy mindazok a hírek, melyek Hoffmann altábornagynak legutóbbi budapesti tartózkodásával kapcsolatban a katonai téren elért nemzeti vívmányokról szólnak, egyáltalában nem felelnek meg a valóságnak, sőt légből kapott koholmányok.

Hoffmann altábornagy azért jött Budapestre, hogy a tisztifizetések emelésének és a katonai zsoldnak kérdését megadja. Meg is oldotta.

A jövő héten Bécsben megtartandó közös miniszteri tanácskozáson dől el, hogy elfogadják-e a magyar kormány javaslatát, amelyek szerint a tisztifizetéseket felemelik, minden koncesszió nélkül. Mérvadó körökben azt hiszik, hogy a konferenciákon a magyar kormány javaslatai nem fognak nehézségekbe ütközni.

Hangsúlyozottan hangoztatják itteni mérvadó körök, hogy a tisztifizetések kérdését nem szabad a nemzeti vívmányokkal bonyolítani és nem is volt erre alkalom, mert Hoffmann altábornagynak erre nem volt felhatalmazása.

A katonai kérdések egész komplexumának megoldása pihen. Kompromisszumról szó sem lehet, mert a király rendületlenül ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy a katonai kérdéseket bolygatni nem szabad, minthogy a pak-

tumban sincs benn. Majd az általános választói jog alapján megválasztott parlament fogja megoldani azokat. Ezért nem hozták összefüggésbe a nemzeti vívmányokat a tisztifizetések emelésével.

A bankbizottság tagjai a bankkérdésről.

A bankbizottság 48-as párti tagjainak az a felfogása, hogy a bizottság csak az önálló bank felállításának kérdésével foglalkozzék, mint tudósítónk jelenti, élénk vita tárgyául szolgált ma a parlament folyosóin.

Az 1867-es pártok bizottsági tagjai kijelentették, hogy abban az esetben, ha a bizottság csak arra szorítkoznék, hogy az önálló bankot készítse elő, akkor a további tárgyalásokon részt sem vehetnének. A bizottságban úgy látszik mielőtt még érdemleges munkába fogott volna már is *krízis ütött ki*.

A N. Fr. Pr. ebből az alkalomból a bizottság három tagját, Éber Antalt, Mérey Lajost és Buzáth Ferencet megkérdezte arra nézve vajjon a közös bankról szó sem esik-e a bizottságban?

Éber Antal azt mondta a bécsi lap tudósítójának, hogy az eredeti, Holló által előterjesztett s már ismeretes hat pontból álló tervezet szerint csak az önálló banktechnikai berendezéséről lehetett volna tárgyalni. Minthogy azonban a bizottság a Földes Béla és én általam benyújtott két kérdést is felvette a tárgyalandó anyag sorába, ezzel azt bizonyította, hogy afelett is akar vitát nyitni, vajjon az önálló vagy közös bank előnyösebb-e az országra? Az általam benyújtott kérdések arra irányulnak, hogy a kormányt nyilatkozatra kényszerítsék, vajjon milyen állást foglal el a gazdasági kiegyezés alkalmával elfogadott Benedikt-féle formulával szemben. A kormány aláírta ezt a formulát, mely a magyar állam pénzügyeit mélyrehatóan érinti s ennek következményeit is viselje a kormány.

Mérey Lajos a következőképp nyilatkozott az újságíró előtt. A bankbizottság tagjai nem kezdenek meg munkájukat előítéllettel. Hiába az, hogy már most azt hangoztatják, hogy a bizottság az önálló bank mellett fog nöteni, mert a bizottságban a függetlenségi párti képviselők vannak többségben. Én ma feltétlenül híve vagyok az önálló banknak, de a vita folyamán komoly érvelés meghallgatása után mindenki más véleményt alkothat magának. Ép azért nem szabad a bizottság munkáját csak arra szorítani, hogy *kizárólag az önálló bank kérdésével foglalkozzék*.

A meghallgatandó szakértők elé nemcsak az előadó által összeállított kérdéseket kell intézni. Minden tagnak joga van kérdezni. Én magam is megfogom kérdezni tőlük, melyek a közös bank előnyei és hátrányai, hogy teljesen tárgyilagos képet nyerjek. Meg kell engedni, hogy a bizottság tagjai, a közös bank fenntartása mellett felhozható érveiket is tűzbe küldhessék. Meg vagyok győződve arról, hogy a bizottság munkája sok oldalú lesz s lehetséges, hogy a 67-esek állást foglalnak az önálló, a 48-asok pedig a közös bank mellett.

Buzáth Ferenc ragaszkodik ahhoz, hogy a tárgyalások folyamán a közös bank előnyei a legmesszebb menő módon kifejtessenek. Az önálló banknak jelentő-

Sohogysem tudja elfogadni, hogy más nő gyözedelmeskedett ön felett s még az sem vigasztalja, hogy tulajdon leánya ez a nő, aklért kötelessége volna feláldozni magát. Ön nem szeret engem Melanie és ha valamikor olyan helyzetbe kerülne, hogy általam úgy nyugalma s jóléte, mint társadalmi pozíciója fenyegetve volna, ezerszer megtagadna engem. Igen könnyelmes szerető voltam, készséggel szolgáltam szeszélyeit, hiúságát s most bántja, hogy ezt az engedelmes játékszert elveszítte. Mária egész más! Teljes lelkével, minden gondolatával, szüles tisztasággal szereti azt az embert, aki szívének választottja. És diadalmas büszkeséggel mondhatom el, hogy ez a férfi én vagyok. Igen! Mária szeret engem. Látom szemem felvillanásából, hangja remegéséből, mikor hozzám szól. Ez a gyermek romlatlan s még nem tud tetteit. . . . Én pedig imádom őt, annyi odaadással, tisztelettel, amennyit én a professzionális nőhajhász, sohasem tételeztem volna fel magamról. Szeretem Máriát. Lassan, észrevétlenül lopódozt szivembe ez az érzés és nem tudok megküzdeni vele. És mert tudom, hogy ön sohasem egyezne bele, hogy Mária az enyém legyen, elmegyek . . . Elmegyek messzire, ahol sohasem hallok felőle, talán sikerülni fog elfelejteni őt . . .

Az asszony remegve hallgatta. Egy percig csend volt. Aztán újra éledő szenvedélyvel sikoltotta:

— Azt mondd, hogy nem szerettelek, hogy megtagadnád, hogy többre becsülöm a kényelmemet, jóléteimet náladnál? Nem igaz, nem igaz! Követnélek a szegénységbe, a nyomorba s az egész világ előtt kiképzelném, hogy szeretlek, hogy a tied vagyok.

— A leányomat szeretted, de azt is eltaláltad, hogy sohasem lesz a tied. Soha! Csak tőlem függ ez az anyjától, én pedig sohasem egyeznék bele, hogy a feleséged legyen, mert enyémnek kell maradnod, mert szeretlek! — s egy végső, kétségbeesett kísérlettel, hogy meggyőzze őt, odadobta magát a férfi vállára, görcsösen belékapaszkodva s átölelve nyakát . . .

És ekkor kinyitott az ajtó s a küszöbön megjelent az ezredes magas, erőteljes alakja. Egy pillanatra megtántorodva állott meg, feleségét a huszár karjaiba látva . . . Lassan magához jött, szemel vérbe borultak s összeszorított ököllel közeledett . . . Az asszony halálra váltan nézett az urára, aztán összeszedve magát, eleresztette a férfit s vonagló szájjal, akadozva, de biztos hangon mondta:

— Sényi főhadnagy épen . . . most kérte meg tőlem . . . Mária kezét. Belsőlegzettem! Ő elje meg ön is leendő vejét s hisztérikus kacajjal taszította a meglepetéstől dermedten álló férfit, férje karjaiba.

ségét csak akkor értékelhetjük kellőleg — ugymond — ha szembe állítjuk velük a közös bank előnyeit és hátrányait. Nem hiszem, hogy csak az önálló bank felállításának előfeltételeivel szabadjon foglalkoznunk, mert akkor én ebből azt a konzekvenciát vonnám le, hogy egyszerűen le tenném mandátumomat.

A bankkérdés az ország gazdasági érdekeinek szempontjából oldandó meg. *Itt a politikai előtételnek nincs helye.* Ha gazdasági érvekkel meggyőznek arról, hogy az önálló bank az ország érdekében üdvös, akkor megtérek, de azon feltételt is kikötöm: hogy 1911-ig minden megrázkodtatás nélkül felállítható is legyen.

Teljes garancia kell arra, hogy az önálló bank azokat az előnyöket biztosítja az országnak, mint a közös pénztintézet. *Ez a minimuma a garanciáknak.* Nem tűrhetjük azonban, hogy könnyelmű játékot üzenek az önálló bankkal s ez által az autonóm bankügy dolgát beláthatlan időkre elrontsák. Ha az önálló bank hívei azt mondják, hogy az 1917. évben bekövetkező gazdasági önállóságához az önálló bank is szükséges, akkor gondolják meg azt is, hogy a közös banknál több előnyt kell annak nyújtania.

Harc a revízió ellen.

A balpárti képviselők megkérdezték ma a folyosón *Andrássy Gyula* gróf belügyminisztert, hajlandó-e belemenni abba, hogy a részleges vitánál pontonként tárgyalják a házszabályrevíziós indítványt.

A belügyminiszter így válaszolt:

— Nekem nincs ellene kifogásom, de tudomásom szerint *Justh Gyulának* vannak e részben aggodalmi. Különbösen minden el fog dőlni holnap, amikor rákerül a sor a részletes vitára.

Az ellenzéknek holnapra már csak egy szónoka van: *Molnár Jenő*, akinek záróbeszéde után következik a szavazás felett, elfogadja-e a Ház a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául.

A balpártiak és a nemzetiségek *névszerűen* szavazást és a szavazásnak másnapra való halasztását *fojják kérti.* Ez esetben nagyon heves viták várhatók.

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés.

Arad, március 28

Arad szab. kir. város községi iskolaszéke folyó év március hó 26., azaz csütörtökön délután 4 órakor a városház emeleti kistermében rendes havi ülést tartja melyre a t. iskolaszéki tag urak, valamint az összes községi iskolai igazgató tanító urak és urhölgyek ezennel meghívotnak.

A tanácskozás tárgya: 1. Karabin Mátyás aradi lakos kérelme leányának a rajz- és kézimunka tanulás kötelezettsége alól való felmentése iránt. 2. A város tanácsa átteszi a négy III. ik csoportba sorolt községi tanítónak abbéli kérelmét, hogy évi lakáspénzük szintén 500—500 koronában állapítsassék meg. 3. Ugyanaz átteszi Nagy János és társainak kérelmét, a tanítók részére szükséges lovasuti bérlelőjegyeknek a város által való megváltása tárgyában. 4. Ugyanaz átteszi Vértess Károly aradtanyai községi tanító azon kérelmét, hogy neki lótaris címén évi 400 korona általános adassék. 5. Az arad városi vörös kereszt egyesület fiókjának kérelme, az iskolákban gyűjtő perseyeknek elhelyezése iránt. 6. A kiküldött bizottság javaslata Cziráky Márton és társai korpótlékainak ügyében benyújtott kérelem tárgyában. 7. Kortay Ilma és Urszits Darinka községi tanítónéknak kérelme korpótlékaiknak visszamenőleg való utalványozása iránt. 8. Jelentés az összes községi elemi iskoláknál szertárdij címén befolyt összegről és azoknak mikénti felosztása iránt.

teendő javaslat. 9. Az elnök jelentése Kőmives József igazgató tanító részére engedélyezett két heti szabadságidőről.

Aradon, 1908. évi március hó 23 án.

Varjassy Lajos, s. k.
iskolaszéki elnök.

Kereskedők országos gyűlése.

Az O. M. K. E. az adóreform ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés vasárnap délelőtt a budapesti tőzsdepalota nagytermében tartotta rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen a vidéki kereskedők az ország minden részéből nagy számmal jelentek meg. Az O. M. K. E. aradi kerülete részéről *Étes Ármán* elnök, *Tanner József* alelnök, *Funkelstein József*, *Faragó Rezső* titkár és a kerület több tagja vett részt.

A közgyűlést, a melyen jelen volt *Sándor Pál* orsz. képviselő, az *Omke* elnöke s annak fővárosi alelnökei, *Huzella Gyula* a nanyvárad kerületi és iparkamara elnöke, az *Omke* alelnöke nyitotta meg. Hosszabb, magas színvonalon álló beszéden méltatta a világkereskedelem jelentőségét és sajnálatát fejezte ki, hogy a mai kormány a helyett, hogy e jelentőséget felismerve, a magyar kereskedelmet segitsen, annak helyzetét lépten-nyomon megnehezíti.

Az évi jelentést vita nélkül tudomásul vették s az elnökségnek bizalmat szavaztak.

Ezután az adóreform ügye került sorra. *Glücksthal Samu* dr. az O. M. K. E. ügyésze előadásában ismertette azokat az enyhítéseket, amelyeket a pénzügyminiszter az eredetileg benyújtott reformtervezeten tenni hajlandó. Ezek az enyhítések azonban értéktelenek, mert a javaslat fő-sérélmé, a kereseti adónak magas kulcsa és a szigorú, inkvizítorius adókirovési eljárás megmarad. Statisztikai adatokkal mutatta ki, hogy a magyar iparosok és kereskedők a javaslat törvénygyé válása esetén kétszer, esetleg háromszor akkora adót fognak fizetni, mint az osztrák iparosok és kereskedők. A kormány tehát ezzel a magyar ipart és kereskedelmet kiszolgáltatja Ausztriának, amelynek versenye ellen amúgy se tudnánk megküzdeni.

Közbeküldetés: A nemzeti kormány!

Az előadó ezután határozati javaslatot terjesztett elő, amely szerint az O. M. K. E. minden erővel küzd az adójavaslatok, s különösen a kereseti adó magas kivétési kulcsa ellen.

Szirmai Artur, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatója azokat a sérelmeket ismertette, amelyek a javaslatokban a kereskedelmi és ipari részvénnytársaságokra nézve megmaradtak s amelyek azok további fejlődését teszik lehetetlenné.

Huzella Gyula elnök az adóreformmal kapcsolatosan elismerését fejezte ki a gyűlésen jelenlevő *Birczy Istvánnak*, Budapest székesfő város polgármesterének, aki a városok értekezletének összehívása által nagy szolgálatot tett az adóreform által veszélyeztetett kereskedelem és iparnak.

Faragó Rezső a vidéki kereskedők nevében elismerését fejezte ki az O. M. K. E. vezetőségének, hogy a pénzügyminiszter értéktelen koncesszióit nem igyekezett — a politikában ma divatos módon — vivmányoknak föltüntetni, hanem a megmaradt, súlyos sérelmek ellen fentartja a harcot. Kedvező körülménynek tartja, hogy a kereskedők e küzdelemben segítő-társakul kapják a városokat. Amlat a megyei törvényhatóságok nemrég az alkotmány vesze-

delmében döntő tényezők tudtak lenni, azon módon a városok törvényhatóságai megakadályozhatják a magyar ipar- és kereskedelemnek, a gazdasági élet bástyáinak veszedelmét. Kiváncosnak tartja, hogy az O. M. K. E. e kérdésben kapcsolatot tartson fenn a városokkal, ezeket további, erőteljes akcióra hívja fel, mert hiszen a városok csak az ipar és kereskedelem érdekeinek megóvásával, megvédésével biztosíthatják csak fejlődésüket.

Ezután még többen szólaltak fel s végül az elnök, a fölszólalók beszédeire reflektálva, a határozati javaslatot elfogadottnak jelentette ki. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Aerenthal megy.

Intrika a külügyminiszter ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Budapesti tudósítónk jelent: Egy fővárosi lap mai számában a következőket írja:

A Wahrmond ügy révén előtérbe került a külügyminiszter személye. Előtérbe került a nagyközönség számára, a laikusok részére. A beavatott politikusok előtt azonban egyáltalán nem titok, hogy *Aehrenthal* L. de Alajos báró külügyminiszter személye nagyon is szerepelt az utolsó hetekben a nagy politikában.

Néhány hét előtt *Thun* Ferenc gróf volt osztrák minisztereinek Berlinben járt. A volt osztrák minisztereinek berlini útja szorosán összefüggött a lappangó miniszterválsággal, *Aehrenthal* bárónak több mint bizonyosra vehető távozásával.

Aehrenthal bárót a klerikálisok buktatják meg. A külügyminiszter a klerikálisok szemében szálka. Hogy *Aehrenthal* báró mennyire nem klerikális, sőt mennyire ellensége a klerikálisizmusnak, az nyilvánvaló lett a Wahrmond ügyben. A külügyminiszter politikai színezetének ezt az antiklerikális külörjét azonban már jóval a Wahrmond affér előtt ösmerték és ösmerte, különösen jól ösmerte *Apponyi* Albert gróf.

Mert elsősorban gróf *Apponyi* az, aki a külügyminisztert el akarja távolítani. Elakarja távolítani az általános szavazati jog miatt. *Aehrenthal* báró ugyanis — osztrák mánásoknál egyáltalán nem ritka az ilyen excentricitás — igaz és meggyőződött híve a suffrage universellenek, az általános választói jognak. És a külügyminiszter a maga, egész valóban nem jelentéktelen politikai súlyát vette latba azért, hogy az általános titkos és községenként való szavazást teljesen becsületesen megvalósítsák nálunk is, csakugy, mint ahogy Ausztriában megvalósították.

Apponyi Albert gróf és elvtársai ezért akarták a külügyminisztert megbuktatni. Intrikákat a trónörökös főhercegi udvarában kezdtek meg és nem egészen sikertelenül. A trónörökösről tudvalevő, hogy nem valami tulságosan nagy híve a szavazati jog kiterjesztésének. *Aehrenthal* személyéhez sem ragaszkodik valami tulságosan és így elég könnyen lehett meggyőzni az *Apponyiék* puccsának. Annál könnyebben ment az, mert *Apponyiék*at tervükben osztrák főurak is támogatták, osztrák főurak, akik hazájukban elég keserves tapasztalatot szereztek az általános választói jogról.

Ezek az urak dezignálják báró *Aehrenthal* utódját is, *Thun* Ferenc grótot. Annál a bünső szövetségi viszánynál fogva, amelyben a monarchia Németországgal van, az új külügyminiszter jött Berlinba ment bemutatkozni, ahol — és itt következik a dolog ceattanója — a cseh gróf nem kellett.

Nem mintha klerikalizmusa miatt tápláltak volna agályokat. Más volt a hiba. Az, hogy Thun Ferenc gróf azonfelül, hogy exponáltan klerikális, exponáltan szláv politikus is. Híve a federalizmusnak és ellensége a németeknek, a mit osztrák miniszterelnökségének rövid, de azért nem épen díszteljes korszakában is bebizonyított Nagy szláv külügyminisztert tehát nem akartak Berlinben.

Ez volt a döntő. Berlinben mul, hogy még nem bukott meg teljesen Aehrenthal báró és vele együtt a magyar választói reform. A diadal persze nem végleges. Nem kell egyéb, csak egy osztrák mágnás, aki klerikális, nem szlávofil, azonfelül ellensége a választói jognak, szükség esetén pedig hajlandó volna a külügyminiszterium ballplatzai palotájába behurcolkodni.

A nap furcsaságai.

* A háromszáju ember.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Az általános választói jogért folyó küzdelemben, amely tudvalevőleg egyelőre csak a parlament falain kívül folyik, Aradon eddigelé nem igen vetett nagyobb hullámokat. Tegnap, vasárnap délután ugyan tartott e tárgyban négyülést a szociáldemokrata párt, anélkül azonban, hogy nagyobb tömegekben bírt volna felbreszteni az érdeklődést. A négyülésnek azonban érdekes előzményei voltak, amelyek egy plakát körül forognak.

Arra a hírre ugyanis, hogy *Andrássy* Gyula gróf plurális választói jogot akar behozni a szociáldemokrata párt budapesti központja egy plakátot rajzoltatott, amely négy emberfejet ábrázol. Az egyik emberfejnek, amely alatt milliókat tartalmazó pénzeszacskó látható, három szája van: ez a három szavazattal bírót ábrázolja. A másik, kétszáju ember a százazatokra menő vagyon utáni két szavazatukat ábrázolja, míg a negyedik alaknak lakat van a száján: a vagyontalanok nem jutnak szavazati joghoz. Mindent ékesen magyarázza a plakát szövege, amelyben hemzsegek a már megszokott szociálista szövegek a nyuzókról, szipolyozókról és munkaszorításokról, amely kifejezések alatt természetesen a polgári osztály tagjait érti a plakát.

A plakátot a párt központja leküldötte Aradra is kiragasztás céljából. A párttitkár a *Czeiler és Glück* céghez fordult, hogy a plakátokat a hirdetési oszlopokon és táblákon ragasztassa ki. A cég tagjai erre hajlandók is voltak, de kijelentették, hogy mielőtt a plakátot kiragasztanák, meg fogják kérdezni az illetékes hatóságoktól, vajjon a falragasz szövegében nincsenek-e olyan kitételek, amelyek miatt esetleg ellenünk is bünvádi eljárást lehetne indítani, mint a nyomtatvány terjesztői ellen.

Sarlot Domokos főkapitány, akinek kezén a plakát keresztülment, a következő hátrattal ellátva szolgáltatta azt vissza:

A kiragasztást meg nem tilthatom, mivel cenzurát gyakorolni nem akarok, de figyelmeztetem a céget, hogy a két irónnal aláhúzott részek esetleg izgatás címén inkriminálhatók.

Igen természetes, hogy ilyen körülmények között a *Czeiler és Glück* cég nem akarta kitenni magát annak a veszedelemnek, hogy egy izgatási pörbe keveredjék s megtagadta a plakátok kiragasztását. A háromszáju ember tehát nem került a hirdetési oszlopokra, ami különben egy szemernyivel sem mozdította hátra az általános választói jog ügyét.

Véregző lovasuti kocsis.

Négy embert szurkált meg.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Két krajcárt érő pálinkás frakedli miatt egy öreg ember lebeg élet és halál között az aradi kórházban. Talán még annyit sem ért az a butykos, melyet tegnap este *Ungureán* János gróf *Leininger* utcai korcsmáros kárára egy lovasuti kocsis, *Tirsán* Sebő összetörött. És emiatt a haszontalanság miatt, mégha életben marad is *Ungureán* János, elveszti egyik szemét és süket lesz egyik fülére. A vadállat dühödtségével ejtett rajta hat szurást *Tirsán*. De nemcsak az öt felelősségre vonó korcsmárost sebesítette meg súlyosan. Aki a keze ügyébe került, annak vérért akarta ontani. A korcsmáros felesége a ruhájának köszönhetően, hogy a véregző ember hasát fel nem metszette. Megsebesítette azonkívül a véregzés egyik koronatanulának *Sztankovics* Milosnak kezét és súlyos sebet ejtett *Ungureán* segítségére siető cselédjén, *Argyelán* Flórán is.

A véregzés részleteiről a következőkben tudósítunk:

Tegnap este fél kilenc órakor *Ungureán* János gróf *Leininger* utcai korcsmájába két ember állított be. A korcsmáros névleg nem ismerte ugyan őket, de annyit tudott, hogy a fiatalabbik a gáji szerb egyházközség volt harangozójának a fia. A másikról semmit sem tudott. Az előbbi józan volt, az utóbbi teljesen el volt ázva.

Pálinkát kértek a korcsmárostól, aki azzal, hogy részeg embernek pálinkát kiszolgáltatni tilos, megtagadta a kérést.

— Én iszom meg az italt, nem a részeg társam, csak azért hoztam be, hogy ne álljon odakünn, mondotta a józan.

Ungureán egy frakedliben átnyújtott neki fél deci pálinkát, amelyet iszonyu káromkodások közben fogyasztottak el.

A korcsmáros rászólt a csunya száju emberre s rendre intette.

— Ickább fizesse meg a kétéves tartozását — mondotta neki — ne szidja itt az istent.

— No ezért a sértésért meglakol, — felelt az vissza s indult a korcsmaajtón kifelé. Társa követte.

Ungureán látva, hogy magával viszi a pálinkás üveget, utánok ment. Az utcán az üveget a földhöz vágta. A korcsmáros lehajolt, hogy felvegye s akkor az egyik, akitől a meg-ejtett nyomozás megállapította, hogy *Tirsán* Sebőnek hívják, üni kezdte.

Ezt meglátta a korcsmaiban tartozkodó *Sztankovics* Milos vaggongyári fényező. Kiment, hogy *Ungureán* segítse s kijött időközben a korcsmárosné is.

Ungureán a fejére mért ütésektől a földre rogyott s mialatt a felesége utána hajolt, hogy felemelje és felsegítse *Tirsán*, hosszú pengéjű kését elővette zsebéből és az asszony, hasba akarta szurni. A szurás a vastag téli szövetből készült szoknyán fennakadt.

Tirsán azonban mindenáron ártalmatlanná akarta tenni a férje életét védő hűségese asszonyt, úgy vágott feléje, hogy a fölborult.

A dulakodók közé lépett akkor az *Ungureán* cselédje *Argyelán* Flóra és a földön fekvő urnóját akarta felemelni.

Közben a korcsmáros nagynehezen feltápaszkodott. *Tirsán* újra neki esett még pedig — késsel. *Sztankovics* elküldötte magát:

— Vigyázzanak mert kés van a gyilkosnál s *Tirsán* már ebben a pillanatban *Sztankovics* felé szurt s annak jobb kezét megsebesítette.

Ezzel azonban a vadállathoz hasonlóvá vált ember nem elégedett meg. Mint az örült hadúnászott maga körül s vérben forgó szemekkel kutatta, hol szurja meg úgy *Ungureán*, hogy a köztük fennálló számadás örökre ki legyen egyenlítő.

Először jobb karján ejtett körülbelül fél centiméter mély sebet. A bátor cseléd, *Argyelán* Flóra a késelő ember keze után kapott s kiakarta abból csavarni a kést. Nem sikerült az önfeláldozó leány kísérlete. Maga is megsebesült, mert *Tirsán* az ő balkezét is megszurta. Elengedte *Tirsán* kezét, aki most már parokszalmusig fokozódott dühvel esett neki *Ungureán*nak.

Megszurta a szemén, fején és a jobb fülénél. Ha életveszélyes szurást ejtett a korcsmároson, aki eszméletlenül esett össze.

A véregzés tetőfokát érte el, mikor a fájdalmas és kétségbeesett kiáltásokat hallva *Balog* János lakatos érkezett oda a kísérő felől néhány társával. Ezeknek segítségével végre sikerült megszabadítani a vérszomjas ember kezéből *Ungureán*t.

A tettesek a zűrzavart felhasználva megszöktek. A rendőrség telefonon értesült a borzalmas esetről s *Török* Lajos ügyeletes rendőrtiszt s *Tisch* Mór dr. tiszt orvos, rendőrségi segítséggel azonnal a tett színhelyére mentek.

Az orvos életveszélyeseknek találta a sérüléseket s véleménye az volt, hogy a szerencsétlen korcsmáros elveszti egyik szeme világát és meg fog süketülni.

A detektívek nyomban kutatására mentek a tetteseknek. A gáji kapitányság konstataulta, hogy *Tirsán* Sebő lovasuti kocsis és *Ilés* utca 19. szám alatti kocsisnak volt bejenteve. A lakáson nem volt található. Éjjel nem is akadtak nyomára.

Röggel a lovasuti remízen megtalálták *Tirsánt* és társát, az utóbbi azonban úgy bevolt rugva az összes kihallgatott szemtanuk állítása szerint, hogy tehetetlenül nézte végig a véres verekedést.

Tirsán maga is meg volt sebesülve s a vérnyomok egészen az *Ungureán* korcsmáig ki voltak puhatolhatók.

Letartóztatták s a nap folyamán kihallgatta a rendőrség a tanukat is. A tettes ittasságával védekezik s konokul tagad. A tanuk azonban egybehangzóan azt vallják, hogy szíjzózan volt.

Holnap reggel kísérik át az ügyészséghez.

SPORT.

Arad mint sportközpont.

A M. O. Sz. közgyűlése.

A „Magyar Athletikai Szövetség” délmagyarországi kerületének bizottsága vasárnap Szegeden tartotta márciusi évi alakuló ülését melyen képviseltette magát a Magyar Athl. Szövetség ifj. Vas Gusztáv előadóval, az *Aradi Athl. Club* *Preisinger* Béla sportintézővel. Az aradi meteor egyesület ifj. *Nyáry* Béla titkárral, a *Szegedi Vívó Egyesület* *Adamfi* János titkárral, a *Szegedi Athl. Klub* *Seende* László titkárral, a *Temesvári Athl. Klub* *Stange* Mártonnal és a *Bácska-Szabadkai Athl. Club*. *Sadrts* János titkárral.

A mentonban üdülő *Szathmáry* János elnök helyett *Seende* László korelnök elnökölt. Ifj. Vas Gusztáv előadó a kerületi bizottságok működésének fontosságát kiemelve adta elő az elmúlt évről szóló jelentését, buzdítva egyben a szép számban egybegyűlt egyesületek képviselőit a fokozottabb munkára.

A jelentést köszönettel és elismeréssel vette a bizottság tudomásul s táviratilag üdvözölte

a Mentonban üdülő *Szathmáry* Jánost elnököt és *Stankovits* Sallárd budapesti szövetségi titkárt!

Az 1908. évre a kerületi székhely ismét *Arad* lett s a bizottság elnöke továbbra is *Szathmáry* János és elődjéé pedig *Vas* Gusztáv marad, ami élénken jellemzi, hogy a fiatal agilis egyesületünk mily vezető szerepet játszik a délmagyarországi sportéletében.

Végül kimondta a bizottság, hogy 1908. évben a tavalyi öt bajnokság helyett *tizenkét bajnokságot* rendez s azokat megosztja *Arad*, *Temesvár*, *Szeged*, *Szabadka*, *Zenta* és *Nagybecskerek* között, hogy minden nagyobb déli vidéki város kivegye részét a bajnoki diadalokból s minden város közönsége egyaránt tanuja lehessen a Magyar Athletika fellendülésének.

Öngyilkos urinő.

Előre kifizette a temetését.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 23.

A fővárosban borzalmas módon vetett ma véget életének *Dietrich* Emil fővárosi teakereskedő, császári és királyi asztalnok özvegye, született *Baumgartner* Flóra asszony. A szerencsétlen ötvennyolc éves urinő egy tyukszemvágókés és két olló segítségével hat helyen felvágta ütőereit és elmetszette a nyakát. Mire megtalálták halott volt.

Dietrich három évvel ezelőtt temette el a férjét. Azóta fiával, lovag ifj. *Dietrich* Emmillel és annak feleségével együtt a Csengery utca 48. szám alatt levő saját házában lakott. Körülbelül egy éve gyomorbetegséget, amelyet *Hertzka* Tivadar dr. kezelte. Ma délelőtt tizenegy órakor az orvos megakart látogatni betegét, de zárva találta a lakást. Szólt ifj. *Dietrich* Emilinek és az ajtót együtt feltörték. Az öreg asszony hálószobájának ajtajára egy cédula volt kiszögezve, ezzel a felirattal:

— *Emil és Alice ne jöjjenek be, csak Hertzka doktor.*

Rosszat sejtettek és behatoltak a hálószobába, a halott nagy vértócsában feküdt a földön, nyakán hatalmas seb tátongott, az ütőerei hat helyen el voltak metszve.

A hulla mellett találtak egy hosszú pengéjű zsebkést, egy élesre fent tyukszemvágókést és két ollót. Mindezek tele voltak megaludt vérrel. A szalónban batyuba varrva több ruha- és fehérneműt találtak, a batyura rátűzve *Dietrich*né névjegye és ezen *Dietrich*né irásával ez írva:

„*Meine Sterbenswäsche*“ (Halotti ruhám)

A batyuban a fehérnemű között volt az öngyilkos asszony régebben elhunyt férjének arcképe, több ékszerdarab stb. Miután az öngyilkosságot kétségtelenül meg lehetett állapítani, a rendőrség az öngyilkos családjának kérelmére a hullát a lakáson hagyta. *Hertzka* dr. szerint *Dietrich*né, aki konok gyomorbetegsége miatt állandóan buskomor volt, pillanatszerűen elmeszarban követhette el az öngyilkosságot. Szívetépő látvány volt, amikor az öngyilkos fia rávetette magát a véres hullára és azt zokogva csókolgatta. Alig bírták onnan eltávolítani.

*Dietrich*né már régebben foglalkozott az öngyilkosság gondolatával, mert az Erzsébet-körültemetkezési vállalatnál megrendelte és kifizette temetését. Osszezsomagolt halotti ruháján kívül, amelyen névjegyet hagyta, végrendeletet is. A végrendelet tartalma ez volt:

„Istennek nevében, utolsó akaratom. Minden, ami az enyém ingatlanban, sorsjegyen, készpénzben, egyetlen fiam *Emil*é, kité mind-

nekfelett szeretek. Ékszer, ezüst, bútor, fehérnemű, ruha *Alice* menyemé, kité szíveimből szeretek. Halotti ruhám üveges szekrényben van. Adják rám a taffstruhámat, férjem arcképét temessék velem, temetésem egyszerű legyen. Gyermekeim nagy szeretetét köszönöm, ez a szeretet volt mindennem az életemben. Maradjatok gyermekeim szerencsések, boldogok, egészségesek és becsületesek.

Florentine Edle von Dietrich.

Munkásszanatórium Aradon.

A munkáspénztár ülése.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 23.

A kerületi betegsegélyező pénztár tudvalevőleg még a múlt ősszel munkáspénztárrá alakult és az aradi ipartestület, valamint kereskedő ifjak pénztárának a beolvasztásával folytatta humanus működését. Az új törvény a kerületi betegsegélyező pénztárnak kötelességévé tette a felszámolást, amelynek foganatosítására tegnap délelőtt a pénztár felszámoló közgyűlést tartott. A felügyelő bizottság jelentésének, a zárszámadás és vagyonmérleg felolvasása és a felmentvény megadása után a gyűlésnek határozni kellett a felszámolt tiszta vagyonként fennmaradt 10888 korona 88 fillér hová fordítása iránt.

Cukor László elnök meggyőző érvekkel annak szükségességét fejtegette, hogy a fennmaradt vagyont egy Aradon felállítandó munkásszanatórium céljaira fordítsák. A mai modern gyógykezelés — ugyemond — már nem szorítkozik ezután a gyógyszerrel való gyógyításra, hanem olyan intézmények létesítését követeli, amelyek módot nyújtanak a beteg gondos ápolására és lelkiismeretes kezelésére. Már pedig — különösen a társadalom alsó osztályában, amely a pénztári kezelésre van utalva nagyon gyakran előfordul, hogy ilyen intézmények hiánya miatt pusztulnak el erős munkások és fogy, sőt nyúl az igazán nemzeti vagyon: a munkaerő.

Az elnök által az igazgatóság nevében is előterjesztett javaslat további indokolásában *Cukor* László felemeltette, hogy a mai kormányoknak is célja és intenciója munkásszanatóriumok felállítása, amiről a munkásbiztosító törvény előkészítése tárgyában tartott értekezleten és kongresszusokon személyes tapasztalatokat szerzett. Kéri tehát a felszámoló közgyűlést tartsa szem előtt a humanus célt és fogadja el az elnökség indítványát, amely szerint a fennmaradó tiszta vagyont egy létesítendő munkásszanatórium céljaira fordítja, illetve ezen összeget a már eddig erre a célra összegyűjtött 2542 kor. 42 fillérhez csatolja és ezzel vesse meg az alapját egy az idők folyamán növekedő tőkének, amely lehetővé fogja tenni egy nagyobb szabású munkásszanatórium létesítését Aradon.

Fenyő László pénztári kiküldött meleg hangon elismeréssel adózik *Cukor* László működésének. Méltatja az elnök önzetlen és odaadó munkásságát és elismeri, hogy *Cukor* László elnöksége alatt az aradi kerületi betegsegélyező pénztár hivatásának magaslatán állott mindig ugyanarra, hogy az országban létező hason intézmények között az első helyen állott.

Kerpel Izó *Tudó* Lajos pénztári kiküldött és *Bak* Sándor ügyvezető titkár felszólalásai után a közgyűlés egyhangulag elfogadta az elnökség indítványát, mely szerint a fennmaradt 10888 korona 88 fillér tiszta vagyon a szanatórium alapozásához csatolandó és mindaddig míg a tervbe vett munkásszanatórium felépül,

kamatok szanatóriumi kezelésre utalt beteg tagok támogatására fordítassék. E segélyezésnél a régi kerületi pénztár tagjai előnybe részesülnek.

Az igazság mártirja.

Működnek az uzsorások.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 23.

Évek óta húzódó, ádáz gyűlöletből támadt pereskedésnek vetett ma véget az aradi kir. törvényszék felelőviteli tanácsa. Az a rágalmasági per, amelyben ma a bíróság döntött, oly érdekes előzményekből támadt, amelyeket szükségesnek tartunk feleleveníteni.

Az aradmegyei lakosság elszegényedésének okait kutatva mintegy öt évvel ezelőtt az igazságügyminiszter az aradi kir. ügyészség felterjesztésére kimondotta, hogy a butyini és nagyhalmágyi járásokban az uzsoravétség hivatalból üldözendő. E miniszteri rendelettel egyidejűleg a hatóság felhívta a két járás lakosságát, hogy amennyiben bárkinek ilyen uzsoraeletről tudomása van, közérdekből jelentse fel azt az ügyészségnek.

Nyam Zakariás pleskucal tanító a felhívás alapján feljelentést adott be *Skonda* László pleskucal körjegyző és *Schiller* Mór kereskedő ellen uzsoráskodással vádolva őket. A feljelentés pozitív adatokat nem sorolt fel, de *Nyam* Zakariás kérte az ügyészséget, hogy hallgassa ki őt tanuként ez ügyben.

Az ügyészség a tanítót ki is hallgatta és leleplező vallomása után megindította az eljárást *Skonda* László és *Schiller* Mór ellen és a jegyzőt fegyelmiileg felfüggesztették állásától. A vizsgálat során *huszonöt esetben* nyert beigazolást, hogy a jegyző és a kereskedő rendszeres uzsoráskodást űztek a szorult helyzetben levő falubeittekkel. Így kiderült, hogy 30 korona készpénzkiadás után zálogul lekötötték az adós földjét és húzták annak termését mindaddig, amíg az illető tartozását vissza nem fizette. Az ingatlan egy évben *tizenhét koronát* jövedelmezett, ami a kölcsön után évi 65 százalékos kamatnak felel meg. Egy másik eset a következő: Eladtak három köből kukoricát, amelynek akkori értéke 24 korona volt. Erről a vásárló paraszttól 51 koronáról szóló kötelezvényt vettek, ami 110 százalékos jelent. Vagy eladtak egy köből 8 korona értékű kukoricát 15 koronáért, de a kötelezvényt 20 koronáról állították ki, mert a pénzre őszig vártak. Itt 180 százalékos kamatot szedtek.

Az ügyészség ekkor vád alá helyezte őket és főtárgyalást tűztek ki az ügyben. A két vádlott azzal védekezett, hogy a parasztok önként jöttek hozzájuk, nem ők csalták azokat magukhoz. Az aradi kir. törvényszék *felmentő ítéletet* hozott, mert, — mint az ítélet indokolásában kimondotta, — noha beigazolva látja a meg nem engedett magasságu kamatvételeselelt, az adósok nem voltak oly szorult helyzetben, hogy a magas kamatfizetés anyagi végromlásba juttatta őket. Az ügyészség ezen ítéletet megfellebbezte s az ügy mindkét felsőbb fórum előtt megfordult, de úgy a nagyváradi kir. ítélő tábla, mint a Kuria a vádlottakat felmentette és így a törvényszék ítélete jogerőre emelkedett.

Mikor a jegyző és *Schiller* Mór így kijutottak a hinárból, frontot változtattak és a védelemből támadásba csaptak át. A nagyhalmágyi kir. járásbírósnál *hatóság előtti rágalmasági* feljelentést tettek *Nyam* Zakariás ellen. Ez ügyben a vád képviselővel *Kovács* József aradi kir. ügyészt bírták meg, aki azonban a vádat elvetette azzal az indokolással,

hogy mindaz, amit a tanító Skondáról és Shilerről állított, — igaz. *Román Illés dr.*, a sértettek képviselője azonban átvette a vád képviselőjét és a nagyhalmági járásbíró *bűnösnek mondotta* ki Nyam Zakariást a rágalmazás vétségében és *három havi fogházra ítélte*.

Az elítélt tanító felelőzése folytán került az ügy az aradi kir. törvényszék felelőzési tanácsa elé, amely *Gallu József* elnöke alatt ma nyilvános szóbeli tárgyaláson foglalkozott az ügygel. Előadó *Domokos László*, svavazó bíró *Lauka József* volt, Nyam Zakariást *Marsieu Jusztin dr.* aradi ügyvéd képviselte.

A törvényszék hosszas tanácskozás után a járásbíró ítéletét *megváltoztatta* és Nyam Zakariást a rágalmazás vádjáról *felmentette*, mert a feljelentésben foglalt állítások *valóknak bizonyultak*.

A méltatlanul meghurcolt tanító most végre elégtételt kapott, de a nagyhalmági járásbíró szigorú ítélete elrettentő példát statuált a községben és környékén. Azóta sem érkezett az ügyészséghez egyetlen feljelentés sem uszora miatt, az uszorások pedig szabadon űzhetik kis játékaikat. Mert ki teszi ki magát annak, hogy a közérdeknek feláldozva a személyét, feljelentést tegyen valaki ellen, ha tudja, hogy ennek évekig húzódó pereskedés lesz a következménye, költségek szakadnak a nyakába, sőt — mint a fenti példa mutatja, — a járásbíró több havi fogházzal sújtja. A parasztság egyre szegényebb lesz, a magas minisztériumokban és tudományos ankéteken pedig haszontalan törik a fejüket kiváló elmék, mi az oka a nép nyomorúságának?

Tanár az esküdtsek előtt.

Alvinczy-t elítélték.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

Ma tárgyalta a budapesti esküdtsek *Alvinczy Sándor* nyugalmazott tanár ügyét, amelyvel annak idején részletesen foglalkoztunk. *Alvinczy Sándor* a Nap 1906. június 27-iki számában cikket írt, amelyben azzal vádolta meg a nagyszombati főgimnázium szerzetes tanársát, hogy több bukófélben lévő fiú anyját magukhoz hívták és választást engedtek nekik a maguk vagy a fiuk bukása között és ilyen úton több tanuló megmenekült a biztos bukástól. Ezért a cikkért az intézet megtámadott tanárai, névszerint: *Sichkó József*, *Znamanek István*, *Fallenbühl Ferenc dr.*, *Toldy Béla*, *Sebesta Ottó*, *Mudyma Emil*, *Ürményi László*, *Márton József*, *Martányi Elemér* és *Lőrincz Elemér* rágalmazási sajtópórt indítottak *Alvinczy Sándor* ellen, aki fölött *Zsitvay Leo* elnöke alatt ma ítélkezett a budapesti esküdtsbíró.

— Elvállalja a felelősséget a cikkért — kérdezte az elnök?

— Csak gavallériából. Azt a szöveget, amelyet beküldtem „A Nap”-nak, a szerkesztőségben átirták.

— Es a tartalomra nézve mi a megjegyzése?

— Amennyiben adataim nem felelnek meg a valóságnak, teljes elégtételt adok. Én már régebben bocsánatot akartam kérni, mert úgy értesültem, hogy az a két hölgy, akiknek az információja alapján megírtam a dolgot, alapvetően pletykázott.

— Kitérőleg válaszolt a kérdésekre. Azt szeretném tudni, — mondotta az elnök — hogy az újságban megjelent cikk tartalma azonos-e az ön által beküldött közleményével?

— Igen, a gondolatok az én gondolataim voltak.

— Kérem, ezek nagyon súlyos dolgok és az állításokat bizonyítani kellene.

— Bizonyítani nem tudok, ellenben ismételtén hajlandó vagyok bocsánatot kérni.

A megsértett tanárok azonban nem fogadták el az elégtételt.

A bizonyítási eljárás befejezése után az esküdtsek *Alvinczyt becsületsértésben bűnösnek* mondották ki, mire a bíróság a vádlottat öt-száz korona pénzbüntetésre ítélte.

Agyonszurt huszár.

Egy katonaszökevény tragédiája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 23.

A csendőr fegyver-használatnak ismét halottja van. Egy fiatal huszár az áldozat, aki megszökött ezredétől s anélkül, hogy hozzátartozóit csak láthatta volna is, *ugy döfte keresztül a csendőr-szurony, hogy nyomban meghalt*.

A megrendítő eset tegnap délután történt *Mezőkovácsházán* s szomorú részletei a következők:

Józsa József 21 éves mezőkovácsházi legény az ősszel vonult be az aradi huszárezredhez s a 3-ik századnál szolgált. A legénynek nem tetszett — ugyan ki rajong érte? — a terhes katonai szolgálat, mindig szűkösen törte a fejét. Pár nap eiótt meg is tette, megszökött Aradról.

Az ezredparancsnokság azonnal elrendelte a körözését s mivel valószínű volt, hogy a huszár hazafelé vette az útját, a kovácsházi csendőrörsöt táviratilag uiasították a nyomozás bevezetésére s a szökevény huszárnak megérkezés esetén letartóztatására.

A huszár tegnap, vasárnap délután 2 órakor a motórossal csakugyan haza is ért. Amint leszállt, rögtön előtte termelt a kovácsházi csendőrörs két csendőre s tudára adták, hogy letartóztassák, kövessék őket a csendőrörsre.

A huszár ellenkezés nélkül átadta a kardját, indulni azonban nem akart.

Az egyik csendőr fejtötte a szuronyt s rászegyezve, felszólitotta, hogy induljon előttük. Erre aztán megindultak de nagyon lassan haladtak. A huszár távozva tekintgetett s jóformán annyit lépett visszafelé, mint előre. Körülbelül negyedóra ut után is állig voltak az állomástól 60—70 lépésnyire. Az a csendőr, aki a háta megett volt, már lökdödni is kezdte, hogy gyorsabb haladásra bírja.

Ekkor a huszár arra kérte a csendőröket, hogy engedjék meg neki a szükséglete elvégzését. A csendőrök beleegyeztek, a huszár félrelépett s ebben a pillanatban *kirántott a csizmája szárából egy meglehetősen nagy kést s azzal rákarr rohanni a háta megett álló csendőrre. S urni azonban nem volt ideje. Péter Zsigmond csendőr, ki folyton rászegyezve tartotta a szuronyt, villámgyorsasággal átdöfte a szerencsétlen legényt, aki egy jajszó nélkül összeesett s rövid 3—4 másodpercig tartó vonaglás után meghalt.*

A gyászos esetnek 6—7 szemtanúja volt, akik az állomás épülete előtt álldogálva, végignézték a szerencsétlen huszár tragédiáját.

A csendőrök a községből kocsit hozattak s a hullát beszállították a községházához, a halállal végződő fegyverhasználatról pedig távirati jelentést tettek a szegedi szárnyparancsnokságnak, a belügyminiszternek és a battonyai járásbírósnak.

Az átszurt huszár hulláját ma délután boncolták fel, amelynél a csendőrörség részéről *Szerdahelyi László* szegedi százados, hadbíró,

Stolzenberg Vilmos csendőrhadnagy a makói szakasz parancsnoka, a battonyai járásbíró részéről pedig *Heinicz Géza* kir. járásbíró, mint vizsgálóbíró vett részt.

A hullát a boncolás megejtése után kiadták a szülőknek, akik ma délután 5 órkor el is temették tragikus véget ért fiukat.

A százados hadbíró pedig valószínűleg már holnap befejezi a vizsgálatot a fegyverhasználat ügyében.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Válgunk el, vigjáték *Marházy Miklós* és *L. Zikó Ilma* vendégfelleptével. (B. bérlet.)

Szerda: Délután: *Vig özvegy*, opérett. Este: *Scherlock Holmes kalandjai*, szimü. *Marházy Miklós* felleptével. (C. bérlet.)

Csütörtök: *Rszményi férj*, szimü. *Marházy Miklós* bucsufelleptével. (A. bérlet.)

Péntek: A tündérszerelem, operett. (Bemutató előadás. B. bérlet.)

Szombat: A tündérszerelem, operett. (C. bérlet.)

Thomán—Justh hangverseny.

Arad, március 23.

A széles gesztusok és a színpadi játék dekoratív hatása alól felszabadult dalművészetnek: a nemes, abszolút dalénekek alig van képviselője nálunk a Magyarországon. Azok, akiknek meg volna erre a rátermettségük, a mi sajátos és főleg szegényes művészeti viszonyaink mellett csakhamar kénytelenek behódolni a színpadi muzsának. Legfeljebb afféle művészi tojástáncot járnak a pódium és a deszkák között, még pedig rendszeresen mind a kettő rovására. Példa rá *Gábor József*, az Operaház talentumos művésze és egész sora a művésznőknek, akik zajos színpadi sikerekben dus pályájukon legalább egyszer kísérletet tesznek az arisztokratikus pódium dicsőség felé.

Ez utóbbiak közül szerencsés kivételt képez a fővárosi koncert-terekben is mindig szívesen látott par excellence dalénekesnőnk, *Thomán Istvánné*, aki vasárnap délután tartotta hangversenyét a Fehér Kereszt nagytermében.

A pózmentes megjelenésű, szimpatikus művésznőnek gondos iskolán át csiszolt mezzoszopránja különösen a középső regiszterben kelemesen cseng. Tegnap ugyan — azt hisszük — némi indispozícióval küzdött, ami helyenkint befolyásolta hangvételeének biztonságát. Ez azonban mit sem von le előadásának előkelőségéből, amit viszont ki kell emelnünk.

Gluck, Brahms, Schubert, Massenet és Weckerlin-től német dalokat, *Kálmán Imrétől* egy hatásos kuruc dalt, utána pedig több ráadást énekel, mindegyiket lelkes bensőséggel, világosan tagolt szövegkifejtéssel.

A közönség mindegyik szám után melegen ünnepelte a művésznőt.

Vele oszályos volt a sikerben *Justh Lajos* zongoraművész, *Thomán tanár* tanítványa, aki az egyes énekszám-csoportok között könnyed, graciózus játékával gyönyörködtette a hallgatóságot.

A fiatal művész nagy technikai készsége mellett is határozottan a komoly gondolkozó művészekhez áll közelebb. A tartalmatlan virtuozkodás helyett a művészet intellektuális elemekre tekintti a fősúlyt.

Beethoven 32 Variációját nagy műgondal, Grieg: Nocturne és Papillon, valamint *Moskovsky*: E-dur Valsóját megfelelő stílusérzékkel játszotta. Majd egy tehetséges diletans zeneszerző-nőnek, gr. *Pejacsevics Dórának* hangulatos *Berceuse-jét* mutatta be. Végül *Liszt 5. sz. Rhapsodiájának* temperamentumos előadásával fejezte be a műsort, melyet a

közönség tapsaira még a Stavenhagen Caprice-val és egy Caopin Valse-val toldott meg.

Külön művészi delikatesz gyanánt kell megemlékeznünk Thomán István tanár srongorakíséretéről, amelyhez a kritika — természetesen csak a feltétlen elismerés hangján szólhat.

Prohászka László dr.

* **Uj képkiallítás** Neogrady Antalnak a kiváló fővárosi festőművésznek kiállítása még csak a holnapi nap folyamán van nyitva. Holnap este pedig bezárul, hogy helyet adjon egy másik, modernebb és fiatal magyar festőművésznek: *Bosznay* Istvánnak. Bosznay ma már nemcsak Magyarországon, de a külföldön is elismert igazi művész, akinek haladását, művészetét, hivatottságát pályája kezdetétől figyelemmel kísérték a művészi körök. Bosznay tájképei nagy feltűnést keltettek a külföldi tárlatokon. A leghíresebb angol festőkkel egy nívón említették őt az angol lapok. Bosznay István nemrégiben hazajött és néhány hét előtt Budapesten a Nemzeti Szalonban kollektív kiállítást rendezett. A fővárosi lapok egyhárgulag nagy elismeréssel írtak Bosznayról és őt, mint a legjobb magyar tájképfestőt emlegettek. Bosznay budapesti sikerétől indítva a *Weisz* és *Klein* cég egyik beita, ja azonnal Budapestre utazott és ott érintkezésbe lépett Bosznayval, aki hajlandónak mutatkozott Aradon is kiállítást rendezni és így azok a képek, melyek a Nemzeti Szalon tárlatán voltak eddig kiállítva, *csüörtökön* már Aradon lesznek láthatók. Dícséret illeti meg a *Weisz* és *Klein* céget, hogy Aradváros műértő és képedvelő közönségével a kiváló művész képeit megismertetik a könnyen hozzáférhetővé teszik a műpártoló közönségnek Bosznay mesteri alkotásait.

* **Viharos derűtség** Ez a hangulat uralkodik az Uránia színházban a most látható műsoránál, a publikum ki nem fogy a kacagásból és az a nehazy komoly kép hoz csak egy kis pihenést a nevető idegeknek. Mindnyájan, illetve csak a jó emberek szeretnek kacagni, érhet tehát, ha az Uránia színpadja van kacagni szerető publikummal. Ez a egyszerű műsor még csak kedden látható, szerdán ismét új program kerül bemutatásra. Az Uránia színház újítása, hogy a publikumnak nem kell várni a következő előadásra, hanem bármikor bemehet a színházba, kitűnőnek bizonyult és a közönség talán még szívesebben keresi fel a színpadot színházat, mint eddig. Az esti fél 9 óras előadás keretében bemutatásra kerül az alpések, a Rajna völgye színpadán színpadon vetített képekkel s felolvasással kapcsolatban.

A feministák Andrassy ellen.

„Törékeny a miniszteri szék.”

Arad, március 23.

A feministák a minap szavazati jogot kértek *Andrassy* Gyulától. A miniszter, nagyon udvariasan bár, de kijelentette, hogy abból egyelőre semmi sem lehet. A fővárosi feminista egyesület tegnap tartotta közgyűlését és ennek keretében *Glüchlich* Vilma válaszolt a belügyminiszternek:

— Több oldalról megámadták a feministákat, — mondotta, — hogy miért foglalkeznak olyan sokat a *szexuális kérdésekkel*. Amikor a gyermekvédelem, a nemi felvilágosítás érdekében indítottak mozgalmat, akkor *ördögöknek* mondták őket, akik meg akarják rontani az ifja nemzedéket. Megámadták a feministákat akkor is, amikor a középponti háztartás eszméjét vétették föl. A támadások minket nem érintenek, mi nem elismerésért dolgozunk, hanem azért, hogy használjunk az emberiségnek. A nők választói jogának kérdése tegnaptól mára nagyot haladt. Utolsó akción a küldöttség volt a képviselőházban. Sokat írtak és beszéltek a küldöttségről. A belügyminiszter válaszára, bár nem ebben a

formában és nem ezzel a megokolással, el voltunk készülve. A miniszter ismeretes válasza annak bizonyította, hogy a kérdést a mi politikusaink vagy egyáltalában nem vagy csak kevéssé ismerik. A mi munkánk, a mi mozgalmunk azonban *tartósabb mint egy miniszteri bársnyosság*. (Lelkes éljenés és taps.) Lehet, hogy a miniszter ut még a kérdés érdemi tárgyalása előtt távozik helyéről. A belügyminiszter válaszában az volt a *leglesújtóbb*, hogy a közjogi ismereteket a lessavazás előfeltételéül mondta. (Derűtség) Sok még a tennivaló, de minden erőnkkel azon leszünk, hogy ügyünkre kedvező fordítsuk a közhangulatot.

Ezután a közgyűlési formalitásokat intézték el.

HIREK.

Az aradi házezred ünnepe.

A mortarai ütközet évfordulója.

Arad, március 23.

Az aradi cs. és kir. 33. gyalogezred ma délelőtti ünnepelte az Olaszországban *Mortara* és *Navarra* faluk között vívott győzedelmes ütközet évfordulóját. Az ünnepélynek — mint már a tavalyi is — egyszerű formái voltak; csupán a tábori misét és a díszkivonulást tartották meg, míg azok a látványosságok és játékok, amelyeket az ezred előző években nagyszámu polgári közönség jelenlétében rendezni szokott, az idén elmaradtak.

A *Dietrich* Albert ezredes parancsnoksága alatt a díszterre kivonult ezred elsőben tábori misét halgatott, amelyet *Allersdorfer* Gyula katonai lelkész szolgáltattott. Misé után *Dietrich* ezredes nemet nyelvű beszédben ismertette az 1849-iki győzelem történetét és az aradi házi ezrednek dicsőséges szerepét az emlékezetes ütközetben. Az ezredes után *Eitel* Károly százados leendőletes magyar, *Voicu* János százados pedig román nyelvű beszédben vázolta a nevezetes csata jelenétét.

A beszédok végével *Dietrich* ezredes kiosztotta a mortarai ütközet emlékére tett *Gyulai* ösztöndíj jutalmait. Az alapból két tovább szolgált őrmester 50-50 korona jutalmat, egy tizedes és két közlegény kisebb összegeket kaptak. A kiosztást az ezrednek *Arendt* Lajos vezérőrnagy előtti defilrozása követte.

Délben a tiszti kaszinó ékező termében ünnepi ebéd volt, amelyen *Arendt* állomásparancsnok mondta az első felköszöntőt a királynak, majd felköszöntötte a házezredet és *Dietrich* ezredparancsnokot. *Dietrich* ezredes *Arendt* tábornok egészségére emelt poharat. Ezután az ezredparancsnoknak a vendégekre mondott felköszöntőjére *Varjassy* Lajos polgármester válaszolt, a polgárság és katonaság közti jó viszonyra emelvé poharát.

Az ezred legénysége délben javított ételmet és bort kapott, délután pedig az egész város tarkállott a kisebb nagyobb csoportokban sétáló díszgyenruhás 33-as bakáktól, akik este felé vonultak a korcsmákba, hogy folytassák a nevezetes ütközetnek meghitt baráti körben való ünneplését.

— **A király egészségi állapota.** *Bécsből* jelentik: A királynál a hurutos tünetek szünőfélben vannak. A köhögés könnyű és laza. A király éjjel zavartalanul, megszakítás nélkül aludt. Állapota kitűnő és csak az időjárás akadályozza meg, hogy sétált a szabadon újra megkezdje. Minden jel arra vall, hogy a király nem sokára megszabadul a náthától.

— **Nyomdatulajdonosok gyűlése.** A *Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetsége* legközelebbi választmányi ülését Aradon, március 25-én tartja meg. Az ülésen a vidéki nyomda-

iparnak több kiválóan fontos ügye kerül megvitatás alá; a legfontosabb tárgy az *új ipartörvény* tervezetének a nyomdatulajdonosokat érdeklő része. Az aradi gyűlés iránt ország-szerint nagy az érdeklődés. Eddig a következők jelentették be részvételüket: *Ivkovits* György Ujvidék, *Csendes* Jakab Temesvár, *Mayer* Róssó Nagybecskerek, *Molnár* Mór Szekszárd, *Somló* Manó Dunaföldvár, *Klein* Samu Miskolc, *Brelt*feld Dező Szombathely, *Kner* Izidor Gyoma, *Krafft* W. Nagyszombat, *Endrényi* Lajos Szeged, *Endrényi* Imre Szeged, *Schulhoff* Károly Szeged, *Várnay* Dező Szeged, *Engel* Lajos Szeged, *König* Salamon Szeged. Ezekon kívül még előreláthatóan többen fognak a gyűlésen részt venni.

— **A csehek a magyar politika ellen.**

Budapestről jelentik: Cseh és Morvaországban a Szokol egyesület védnöksége alatt *hétsházharminc* városban és községben tegnap tiltakozó népgyűlést tartottak a csernovai vérengzés, továbbá a magyarországi tótok és más nem magyar ajku nemzetiségek elnyomtatása ügyében. A népgyűlések egy napon, ugyanegy órában, ugyanazon programmal folytak le és valamennyi gyűlésen ugyanazt a határozati javaslatot fogadták el. A Magyarország ellen irányuló ezen akcióban körülbelül *hatszázötvenezer ember vett részt*. A cseh radikális párt *Apponyi* Albert gróf közoktatásügyi miniszternek táviratot küldött, amelyben hevesen támadja a koalíciót és azt mondja, hogy a magyar állam, ha elnyomja nem magyar ajku népeinek szabadságát, saját szabadságának ássa a sírját. *Benedek* János országgyűlési képviselőnek üdvözlő sürgönyt küldöttek, amelyben kijelentik, hogy hozzájárulnak *Hodzsa* Milánnak a parlamentben tett nyilatkozatához és sok sikert kívánnak a szabad Magyarországnak, a szabad nemzetekkel való barátkozásához. *Mindkét távirat magyar nyelvű szöveggel* érkezett. *Benedek* János *cseh nyelven* a következő tartalmu táviratot küldötte: Szives üdvözlötüket köszönöm és testvériesen viszonzom. Nincs lelkem előtt bántóbb dolog, mint a koldusbotok csattanása, amelyeket a jólétre és szabadságra hivatott nemzetek egymás ellen forgatnak ahelyett, hogy vállvetve és kezét fogva egymásért és önmagukért küzdenének a *közös elnyomó hatalom ellen*, mely őket a koldusbotra juttatta.

— **Affér egy alispán választás miatt.** *Budapesti* tudósítónk jelentik: *Andrassy* Gyula gróf belügyminiszternél ma értekezlet volt az udvarhelymegyei viharos alispánválasztás ügyében. Jelen voltak: *Ugron* Ákos udvarhelymegyei főispán, *Ugron* Zoltán, *Gyarmathy* Dező, *Kovácsy* Albert és *Hinléder* Ernő országgyűlési képviselők. Az értekezlet békéltető tárgyalás lett volna a két párt vezérfőfiai között, de azal végződött, hogy *Ugron* Ákos hevesen összeszóvalkozott *Ugron* Zoltánnal, *Kovácsy* Albert pedig *Gyarmathy* Dezővel. *Kovácsy* ugyanis felszólalásában a többek között ezt mondotta:

— Én mindenben szeretem kimondani az igazat.

Gyarmathy erre közbeszólt:

— No, ehhez szó fél!

Ebből heves összetűzés támadt és az értekezlet eredmény nélkül ért véget. Mikor a termet elhagyták, a két *Ugron*, valamint *Kovácsy* és *Gyarmathy* provokáltatták egymást. Az *Ugron* affért békés kimagyarázásokkal nyomban elintézték, a másik ügyből valószínűleg párbaj

lesz, amelynek feltételeit ma este állapítják meg a segédek.

— **Manuel király tragédiája.** *Lisszabon*-ból jelentik: Manuel portugál királynak, a király és a trónörökös meggyilkolása alkalmával szenvedett sebesülés következtében a karián üszkösödés állott be. Az orvosok elhatározták az egyik kar amputálását. Manuel király és az özvegy királyné mindent elkövetnek, hogy az amputációt kikerüljék. De az orvosok kijelentették, hogy az esetben, ha a király nem egyeznék az amputációba, nem vállalnak felelősséget életbenmaradásáért.

— **Fordulat a Csáky—Meisels ügyben.** *Buda pesti* tudósítók jelentik: Csáky Gyula gróf, aki Meisels Samu fakereskedő, udvari tanácsos ellen család és okirathamisítás miatt feljelentést adott be, a vádat ma visszavonta. A rendőrség erre beszüntette a nyomozást.

— **Választások a munkásbiztosítónál.** A munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma este tartott ülésében megválasztotta Kolb Andort könyvelővé, Juhász Jenőt nyilvántartóvá, s a most szervezett számfelől állást Dobos Jánossal, az aradi nyomdászegylet pénztárnokával töltötte be. A választások egyhangúak voltak.

— **Fényes esküvő Békéscsában.** *Holländer* Lipót dr. előkelő fővárosi ügyvéd tegnap tartotta esküvőjét Békéscsában Fáy Irénkével, Fáy Soma dr. békéscsabai ügyvéd kedves és művelt leányával. A menyegzőn a város intelligenciájának színe java megjelent, ott voltak továbbá Holländer Samu csermői nagybirtokos és neje, Fáy Ignác dr. temesvári ügyvéd és neje, Bácskai Albert dr. budapesti ügyvéd és neje, azonkívül számos budapesti és bécsi előkelőség. Este a Vigadó-szállóban száz teretű lakoma volt, amelyen az ifjú pár egészségére számos felkőszöntő hangzott el. Az örömapa címére több, mint ötszáz üdvözlő sürgöny érkezett az ország minden részéről. A lakoma után az ifjú pár nászutra Olaszországba utazott.

— **Banket Mariházy tiszteletére.** Mariházy Miklós úszólól és barátai csütörtökön este színelőadás után a központi szálló télikertjében banketet rendeznek a távozó művész tiszteletére. Egy teríték ára négy korona. Jelentkezni lehet a központi szálló irodájában és a színházi pénztárnál.

— **Nestroy — plagizátor.** A *Szigligeti*-ünnep alkalmából Császár Elemér dr. a budai reáliskola tanára, a *Pester Lloyd* holnapi számában egy rendkívül szenzációs leleplezést tesz közzé a tárca rovatban. Kimutatja ugyanis, hogy Nestroy az osztrákok legnépszerűbb színműírója Szigligeti *Liliumfi* című bájos vigjátékát plagizálta. Az *Umsont* című Nestroy-féle darabban nemcsak a történet ugyanaz, hanem hosszú jelenetek és dialógok szó-rul-szóra átvaunak véve *Liliumfi* 1849. december hó 21-ikén került bemutatásra a Nemzeti Színházban, Nestroy darabját a bécsi *Karl-Theater* 1857. március 7-ikén hozta színre. Nestroy, aki magyarul nem tudott, Pozsonyban látta a darabot s egy színésszel fordította le.

— **A berlini újságírósztrájk.** *Berlinből* jelentik: A „*Reichanzeigen*” és a „*Nordd. Allg. Ztg.*” csatlakoztak az újságírók sztrájkjához és amíg a sztrájk tart, a maguk részéről szintén nem fogják közölni a birodalmi gyűléseken tartott beszédeket. Egyébként ugylátszik, hogy egyezés fog létrejönni, mert maga Bülow birodalmi kancellár érintkezésbe lépett Stolberg gróffal, a birodalmi gyűlés elnökével és arra törekszik, hogy az újságírók megkapják a kívánt nyilatkozatot.

Ujabb táviratjeleníti: A képviselőház mai ülésén Bülow államkancellár a külügyi expozé, tekintettel az újságírók bojkottjára, nem tartotta meg, miután az ugysem került volna

nyilvánosságra. Erre még nem volt példa nemcsak a német parlamentarizmus történetében, de sehhol a világon. A bojkotthoz ma a *Neue Freue Presse* is csatlakozott.

— **Katonák és rendőrök harca.** *Kassáról* jelentik: Vasárnap este véres utcai verekedés volt katonák és rendőrök között. Az Erzsébet-tér egyik korcsmajában mulatozó katonák nem engedelmességek a rendőrség felszólításának. Ebből szóváltás, majd komoly összetűzés támadt. A többségben levő katonák megkergettek a rendőröket, akik közül azonban ötöt körülfogtak és rájuk támadtak. A szorongatott helyzetben levő rendőrök revolvert rántottak és többször a katonákra lőttek, de a golyók nem találtak senkit. A katonák ekkor bajonettjükkel össze-vissza szúrták és agyafőbe verték a rendőröket. Az utcai nézők rémülten elmenekültek. Csakhamar nagyszámu katonaság és rendőrség jelent meg a helyszínen, a garázdálkodó katonákat azonban alig tudták megfékezni, mert hatalmas kövekkel dobálóztak. Végre sikerült őket lefegyverezni és a kaszárnyába vinni. Egy rendőrt életveszélyesen megsúrtak, kettőnek pedig a fején súlyos sebet ejtettek.

— **Súlyos szerencsétlenség.** *Viot Antal* a vaggongyár szerszámjavító műhelyében volt alkalmazva, mint köszörős. Ma délután a géppel hajtott köszörű köpadján ült és reszelőket simított a másfél átmérőjű kövön. A műhelyben lévők egyszerre agyulövésszerű robbanást hallották s az óriási porfelhő eloszlása után azt látták, hogy *Viotot* a szétrobbant hatalmas kö három méter magasságra csapta fel az ülésről s a deszkafalon lógott fejfelé. Ezméletlen állapotban emelték le. Koponya repedést szenvedett. A kórházba szállították s az orvosok véleménye szerint nem lesz megmenthető. *Berecz Ferenc* rendőrkapitány a szerencsétlenség színhelyén megjelent s jegyzőkönyvet vett fel.

— **Tombola-est a Központi-szállóban.** Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy szerdán, folyó hó 25-ikén a Központi szálló éttermében nagy tombola-estély lesz szabad bemenettel. Egy tombolajegy 60 filler. A kijátzásra kerülő rendkívül szép és értékes tárgyak Lengyel Lőrinc kereskedő kirakatában láthatók. Rónay János, a Központi-szálló tulajdonosa.

— **Ma este a „Fehér Kereszt” szállóda téli kertjében a helybeli 33 ik gyalogezred zene-kara hangversenyez Zeller Sándor karnagy személyes vezetésével. Szabad bemenet.**

— **Rumcompositio** 1 literhez 20 kr. *Likőr aroma* 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

TORVÉNYKEZÉS.

§ Itélet a Várnay-ügyben. Ma hirdette ki az ítéletet Zih József kir. járásbíró abban a perben, amelyet Várnay Jenő és neje indítottak Révész Henrikné, Tilger Árpádné szintársulati társok és Fischer Regina varródné ellen. A járásbíróság a védloitiakat csak *becsületsértés* vétségében mondotta ki bűnösöknek és Fischer Reginat behajthatatlanság esetén négy napi fogházra átváltoztatandó *nyolcvan korona* pénzbírságra, Révész Henriknét két rendbeli becsületsértés vétségeért hat napi fogházra átváltoztatható *nyolcvan és negyven*, összesen *százhusz korona*, Tilger Árpádnét pedig két napi fogházra átváltoztatható *negyven korona* pénzbüntetésre ítélte. Továbbá egyetemesen elmarasztalta őket a felmerült büntügyi eljárás költségeinek megfizetésében, valamint kötelezte őket az ítéletnek jogerőre emelkedés után az „*Aradi Közlöny*”-ben leendő közléséért. Az elítéltek jogi képviselői az ítélet ellen felebbezést jelentettek be.

§ Apósának gyilkosa. *Sztojka* Nikoláj ki szindiai földműves már régóta ellenséges viszonyban élt apósával *Helkó Györggyel*, aki rossz szemmel nézte veje izsakos életmódját. A múlt év szeptemberének közepé táján egy napon újból összeüsdültek és heves szóváltásba keveredtek. Csakhamar letelegességre került a sor és a feldühödött Sztojka fejével ramadt őrag apósára, akin *tizenegy súlyos sérülést ejtett*, összelörte az oldalbordát, a jobb karját,

megsebesítette a lábát és bezústa a fejét. A szerencsétlen *Helkó Györggyet* nyomban kocsi-ra tették és beakarták szállítani a borostányi kórházba, de utközben az iszonyu sérülésekbe belehalt. Az aradi kir. törvényszék ma *Bittó József* elnöklésével a gyilkos Sztojka Nikolájt erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testisértés büntetéséért *három évi börtönnre* ítélte.

CSARNOK.

Miss Northcott vőlegényei.

Írta: Conan Doyle.

Angolból fordította: Vörös László. 8

— Igen, mondá Miss Northcott, azt hiszem Jack büszke lehet akaraterejére; nemde Mr. Armitage?

— Mindig emlékezni fogok rá, mondá barátom komolyan. Nem is képezed, mily különös érzés fogott el egyszer-kétszer. Azt hittem, minden erőm elhagy. Különösen közvetlenül összeesése előtt.

Hazakisérük a hölgyeket. Cowles elől ment Mrs. Mertonnal, én pedig a fiatal hölgyhöz csatlakoztam. Néhány pillanatig szótlánul haladtam mellette, aztán egyszerre kitörtem, oly modorban, amely nemileg nyersnek tűnhetett előtte:

— On tette ezt Miss Northcott.

— Tettem? — Mit?, kérdé élesen

— Hipnotizálta a hipnotizőrt. Azt hiszem ez a legegyszerűbb leírása a műveltetnek.

Milyen különös eszme! mondá nevetve. On tehát azt gondolja, hogy erős akaratom van?

— Igen, válaszoltam. Még pedig veszedelmesen erős.

— Miért veszedelmesen? — kérdé meglepett hangon.

— Azt hiszem, válaszoltam, hogy minden akarat, mely ekkora erőt képes kifejteni, veszedelmes, mert mindig fenáll az esélye annak, hogy gonosz célokra fordíthatják.

— On nagyon gonosz teremtesnek tart engem Mr. Armitage — mondá. Aztán hirtelen rám tekintve így szólt: „On sohasem szeretett engem.” Gyanakszik rám és bizalmatlan irántam, noha sohasem adtam rá okot.

— A vád oly váratlanul jött, s oly igaz volt, hogy hamarjában rem tudtam rá válaszolni. Miss Northcott egy pillanatig hallgatott, aztán kemény hangon, hidegen így szólt: „Ne engedje magát előítéletétől vezettetni és ne mondjon semmi olyat barátjának Mr. Cowlesnak ami, differenciákat támaszthatna közöttünk, mert meglátja, ez nagyon rossz politika lesz.”

Volt valami beszédmodorában, ami lehrhatatlan fenyegető sulyt köcsönzött e néhány szónak.

— Nincs hatalmamban, mondám, hogy a jövődre vonatkozó terveimet Onnel közöljem. Azonban nem tehetek róla, de amiket láttam és hallottam az feljogosít arra, hogy aggódjam barátomért.

— Aggódni — ismételte gunyosan. Ugyan ké-em, mi látott és hallott? Talán valamit Mr. Reeves barátjától?

— Mr. Reeves sohasem ejté ki az ön nevét előttem, — feleltem elég őszintén. Talán sajnálkozni fog rajta, ha hallja, hogy haldoklik.

Midőn ezeket mondtam éppen egy kivilágitott kirakat előtt haladtunk el és rátekin tettem, hogy lássam, micsoda hatást idéznek elő szavaim. Nevetett, ez iránt nem lehetett kétség, csendesesen nevetett. Minden egyes arcvonását derű futotta be. E pillanattól kezdve jobban féltem e nőtől, mint valaha.

Nem igen beszélgetettünk többet ez este. Midőn elváltunk, gyors, figyelmeztető pillantást vetett rám, mintha emlékeztetni akart volna arra, amit a közlés veszélyességéről mondtam. Itéssel azonban hidegen hagyta volna, ha tudtam volna, mit kell Barr. Cowlesnak mondanom, hogy ezzel segítségére legyek. Elmondhattam volna, hogy előbbi kéréi mind szerencsétlenül jártak. Mondhattam volna, hogy kegyetlen, szivtelen nőnek tartom. Mondhattam volna, hogy csodálatos, természetfeletti hatalommal rendelkezik. Mily hatást gyakorolt volna e vádak bármelyike egy égő szerelmesre, egy férfura, aki, mint barátom oly heves természetű bir. Éreztem, hogy hasztalan volna ezekkel előhozakodnom, ennéfogva hallgattam.

És most a végnek kezdetéhez érek. Ami ettől kezdve történt, az csak gyanítgatás, következtetés és mende-mohda. Fájdalmas feladat rám nézve, hogy a lehető legnyugodtabban és legpontosabban beszéljem el azt, ami saját felügyeletem alatt történt, és hogy megírjam azokat az eseményeket, melyek barátom halálát előidézték.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az Aradi Központi Takarékpénztár vasárnap tartotta első évi közgyűlését Czárán Márton elnöklete alatt. A jelentéseket Mezey Andor vezérigazgató olvasta fel, aki rámutatott arra, hogy az intézet félévi működése alatt 17,842 korona 72 fillér tiszta nyereséget mutathat fel. A jelentések elhangzása után Mülek Lajos dr. köszönetet mondott az intézet vezetőségének s végül azon óhajának adott kifejezést, hogy az igazgatóság foglalkozzék a részvénytőke felmelésével. A részvényesek ezután bizalmat szavaztak az igazgatóságnak.

Az alapszabályok módosítása után a felügyelőbizottságot választották meg, melynek tagjai egyhangulag a régiek lettek. Megválasztották rendes tagokká: *Nachtnébel Gyula, Tabakovits Emil, Bogdánffy Béla dr. és Szántó Gyulát.* Póttag lett *Berta Thuis.*

A közgyűlésen jelen voltak: Czárán Márton elnök, Szabó Zoltán alelnök, Mezey Andor ügyv. vezérigazgató, Dsrányi János, Winkler József, Borsos Béla dr., Csánk Lajos, Szántay Lajos, Verbos Nándor dr., Singer János igazgatók, Velcsov Géza dr. ügyész, továbbá Gellényi Ernő, Mülek Lajos dr., Szabó István dr., Kalmár József, Meer Ármin, Wolf Jenő, Nczhtnébel Gyula, Szántó Gyula, Tabakovits Emil, Bogdánffy Béla dr., Baross Ferenc, Rádl Mór, Krémer József, Kleindl József (Szt. Anna), Weinberger János, Kohányi Róbert, Mándl József, Kenedi Ervin, Momák Flóris (Pécska), Raciú János (Pécska), Schill Jozsef, Farkas Ábrahám, Valkányi Rezső dr., Baria Salamon, Horváth Imre, Adelman Károly (Szt. Anna), Cziráky Alajos, Salgó B. Béla, Radó Gyula, Berzsenyi Béla dr., Geller Izidor, Kerpel Izsó, Bloch H., Momák Döme dr., Holtzer József, Hajós Andor, Tóth Zsigmond.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 23.

Kínálat, vételkérv mérsékelt, 10 ezer mm. buza tartott árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprillisa . . .	11.64—11.65	11.71—12.72
Buza októberre . . .	9.75—9.76	9.84—9.85
Zab áprillisa . . .	7.65—7.66	7.65—7.66
Ross áprillisa . . .	10.50—10.51	10.50—10.51
Tengeri májusra . . .	6.62—6.63	6.65—6.66

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	643.65
Magyar hitelrészvény	771.50

IDEGENEK ARADON.

— Március 23. —

Fehérkereszt-szálloda. Sironi Lajos Béla. — Fein Miklós utazó Budapest. — László László képviselő Budapest. — Gutenberg Rezső tanár Budapest. — Keller Vilmos utazó Bécs. — Deutsch Béla fakereskedő Déva. — Vajda Jenő főjegyző Makó. — Tarnay Oszkár árvaszéki elnök Makó. — Lams Schick Béla. — Hajek Hugó utazó Bécs. — Zahoranszky Károlyné főjegyző neje Temesvár. — Sárosy Kapeller Ferenc miniszteri tanácsos Buda pest. — Büschitz Mór kereskedő Komárom. — Gróf Könlgsseg Fidélné földbirtokosnő és leánya Budapest.

— Kempner Béla utazó Bécs. — Beck Zsigmond utazó Budapest — Szoyka Agoston utazó Budapest. — Neuhauser Izidor utazó Bécs. — Steiner Miklós vállalkozó Temesvár.

Központi-szálloda. Papp Emil gör. kel. lelkész Vajdahanyad. — Zankel József utazó Budapest. — Kupitssek Oszkár bankigazgató Temesvár. — Merxl Arnold okleveles építész Temesvár. — Keitesz Lajos kerekedelmi utazó Nagyvárad. — Steiner Samu magánzó Boresebes. — Horváth Ignác utazó Budapest. — Barbel Herman utazó Pécs. — Heikler István máv. vasutas Szolnok.

Pannonia-szálloda. Rungel József Karánsebes. — Láng Jenő dr. községi orvos Nagyszénás. — Scheibel K. Gusztáv főerdész és neje Komvja.

Vass-szálloda. Bernauer Samu utazó Budapest. — Lauter Gábor utazó Marosvásárhely.

Nemzeti Színház

Kedd, 1908. évi március hó 24-én:

B: bérlet. B: bérlet
Zikó Ilma fellépte. Mariházy Mik'ós felléptével:
Váljunk el.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Sardou Viktor és Najac E. Fordította: Fay J. Béla.

SZEMÉLYEK:

Prunnelles Cyprieane Ademár Clavignac Brionné	Mariházy M. L. Zikó Ilma. Delli Lajos. Várnai Jenő. Kun Irén.	Valfontaine Lusignan Bafordin Josephine Joseph	Kőrössi Juci. Benkóné P. Kulcsár L. Zalai Margit. Faludi K.
---	---	--	---

Kedd este 7 és fél órakor.

Uj műsor. kilenc uj kép.

Uránia színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. március hó 24-én, kedden:

1. Érdekes virágok. Látványosság. — 2. Eltűnt gyémántok. Érdekfeszítő. — 3. A vasutas leánya. Dráma. — 4. Miska a tehénvásáron. Kacagató. — 5. Idill Indiában. Mulatságos. — 6. Cigány szerelem. Dráma. — 7. Sikerült kék-vök. Kacagató. — 8. Meglepett bűnös. Dráma. — 9. Nadrágtalanni Kacagató.

Előadások délután 6, este fél 8 és fél 9 órakor.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

NYILTTER.*

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Dr. Kárász Győző
ügyvédi irodáját

1362

Deák Ferenc-utca 5. szám alatt
megnyitotta.

Ajánlok friss érkezésű **kerti és pászitokra** hires

fűmag-keveréket,

diszes, örökzöld, csiraképes minőségben. Fűszer áruk, csemegék, pezsgő borok, friss sajtok, mindenféle pácizolt és marinált halak. Elsőrendű üzlet, mindenkor legjobb és legfrissebb minőségű áruk, legolcsóbb árakban. 1348

Dürr Gusztáv

csemege-, fűszer- pezsgőbor és ásványvíz kereskedése

ARAD, a városházzal szemben. — Telefon 118.

Mindedig felülmulhatatlan!

A Maager W.-féle
valódi tisztított

DORSCH

Csukamájolaj
(hatóságilag védett kiadásban.)
sárga füvegenkint 2 kor.
fehér . . . . . 3 kor.

Maager Vilmostól
Bécs. 193

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogueriában

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 8.

Utánzások törvényileg üldöztetnek.
Kapható Aradon Földes Kelemen gyógytárában.

Olcsó árak, nagy megtakarítás!!

Angol öltöny és felöltő szövet ujdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Angol női costum kelmék nagy választékban

Eladó szőlő.
 A pankotai Kalvária hegyen
 egy 3 holdnál nagyobb
szőlő,
 a mely néhai Burdán János tulaj-
 donát képezte,
szabad kézből eladó

Értekezni lehet: Dr. Burdán Ti-
 vadar ügyvéd, Borosjenő, vagy
 Halmagián János Temesvár, Timi-
 siana takarékpénztár. 1847

Bella Sella
 legjobb gummi óvszer
 6 darab 3 korona
Földes Kelemenéél,
 Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc
 alatt szüntetik az
indiai fogcseppek.
 Egy üveg 70 fillér.
 — Kapható minden gyógyszerárban. —
 Főraktár 271
Földes Kelemenéél Aradon.

Hirdetmény.

Vagyonbukott Berta Aladár
 lippai volt fűszerkereskedő
 csődtömegéhez tartozó és a
 csődleltár 1—238. és 246—
 322. tételei alatt felvett, 3248
 korona 70 fillérre becsült in-
 gók eladatnak.

Venni szándékozók zárt irás-
 beli ajánlatukat 1908. évi már-
 cius hó 31. napjáig alólirott
 tömeggondnok ügyvédi irodá-
 jában adhatják be, ahol is az
 eladási feltételek is megtekint-
 hetők.

Dr. Missits Constantin,
 ügyvéd, tömeggondnok,
 Lippán.

1294

Szőlőajtványok: hiányok pótlására 2 éves dús gyökérrel, zöld-
 ojtással készítve ezre 100 frt. — Telepítésre gyöke-
 res zöldajtvány ezre 80 forint. Telepítésre sima zöldajtvány ezre 45 frt.

Fásajtványok: gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghibá-
 val, eredési biztosítással ezre 45 frt. Mind Ripária-
 portálásra ojtva a következő fajokban: **Fehér borlajok:** Olasz Rizling, fehér és
 piros Szlankamenka, Furmint, Sárféher, Mézestehér, Ezerjő, Erdei, Bakator, Kövidinka,
 Mirkovácsi, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánáti Rizling. **Vörös borlajok:**
 Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. **Csemegefajok:** fehér és piros
 Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Ripária-
 portális I. oszt. 8 frt, sima Ripária-portális II. oszt. 3 frt, gyökeres Ripária-portális I.
 oszt. 16 frt, gyökeres Ripária-portális II. oszt. 10 frt, gyökeres 2 éves gyökerű 18
 frt. **Hazai nemes vészők** sima 4 frt a fenti fajokból. Ojtványaimért teljes fele-
 lősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pén-
 zét visszaadom. Előegül az ár ¼ részét kérem beküldeni. **Hegyl bor** fehér 50 kor.,
 siller 50 kor., vörös 60 korona. 1232

SZÉKELY I. JÓZSEF Gyöngyös (Hevesmegye),
 Szent Urbán templom.

Jutányos árak!

Figyelemre méltó!

angol és Francia
Illatszerek.

Arc-cremek, arcpорок, kézfinomítók,
kölni-vizek, hajszeszek, szappanok,
szájvizek, fogpaszták, fogkefék, fog-
porok és mindennemű háztartási cikkek-
nek legjobb és legolcsóbb
bevásárlási forrása az

ujonnan megnyilt
Drogeria
ARAD, 1868
Weitzer János-utca 2.
 (Minorita palota.)

Levél cím: **Vöröskereszt Drogeria Arad.**

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék!
 Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék!

Veszek
 uraságoktól használt nyári
 és téli férfi ruhákat, utazó-
 bundákat, háló, ebédlő és
 más butorokat 1111
 a legmagasabb áron veszek és
 eladok. Kívánatra vagy levélbeli
 meghívásra házhoz is megyek.

Menczer Márton
 Arad, Árpád-tér 5. sz.
 (Izraelita templom épület.)
 Kérem a cégre ügyelni!

Cement
 hornyolt cserép
 a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan!
 Örökké tart!

Tégla,
Cserép
 legjobb minőségben állandóan
 raktáron 754

Pollak Sándor
 téglá, cserép és cementárú gyárában
Mikalának.
 Telefon 5—15.
 Vároosi iroda: Erzsébet-körút 37, I. sm.

Könyvkötészetünkben
 egy ügyes fia
tanulónak
 fizetéssel
felvétetik.
 Bővebbet a kiadóhivataiban.

Tavaszi újdonságok megérkeztek!

Visszatérve bevásárlási utaimról, tisztelettel adom tudomására a nagyérdemű közönségnek, hogy

női- és férfi-divat üzletemet
 legizlésebben megválasztott árukkal szereltem fel. **Szines és fekete costum kelmék,** felette szép
 francia **delainek,** angol **blouse zeffirek,** cretonok, voialok, házi ruha és pongyola kelmék, szines
 kelme vásznak, **pitétek.** Nagy választék b'ousse és ruha selymek. Továbbá csipkék, aplikatiók és zsinór
 diszek, schine szallagok, gummi és selyem övek. Czérna és pamut vásznak. Női és férfi fehérneműek, törül-
 közők, kávé és damaszt készletek. Szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butor szövetek, s több itt
 fel nem sorolható cikkek, melyek mind ujonnan érkeztek.

Fegyházban kötött harisnyák!

Kiváló tisztelettel
Jankovits György, Forray-utca 2.
 Pontos kiszolgálás!

Elv kevés haszon, nagy forgalom!

1273

Egyházi dolgok és papi reverendák készíttetnek!
 Maradék vásznak leszállított árban!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy jó forgalmu füszer üzlet

nagyobb mennyiségű kenyér fogyasztással egybekötve átadó, esetleg haszonbérbe kiadó. — Osztás Gyula Arad, Asztalos Sándor utca 4. sz. 1315

Aradon,

a József főherceg-uton, a törvényszéki palotával szemben nagyobb telek eladó. Tudakozódni lehet Dr. Momák Döme ügyvéd irodájában. 1363

Javaszi Blouse Album

igen változatos eredeti francia blouse mintákkal. Ara 1 kor. 50 fill. Aradon kizárólag **Ingnusz I. és Fia** könyvkereskedésében kapható. 201

Szöllőkaró eladó!

25—30 ezer drb 7 sukcos és 8—10 ezer drb. 5 sukcos tölgyfából készült jó erős szöllőkaró eladó Gálffy Gábornál, Guraszádon. 1375

Angol telivér

sárga Orpingtonok tojásai kaphatók Szonomár János fajbaromfitelepén Óbecsén. Árjegyzék ingyen. 1369

Ujfunlandi

fiatal kankutya, éber házőrző, eladó. Csere éneklőmadárért lehetséges. Ilona-utca 7. 1370

Krausz Paulin könyvkereskedésében

magyar, francia és német divatlapok állandó nagy készlete. Üzleti- és imakönyvek. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár; modern antiquarium. 995

Egy jó forgalmu szatőcsüzet

korcsmával eladó, esetleg haszonbérbe kiadó. Bővebbet Gáj, Csorda-utca 9—10. sz. 1293

Nagylakon

egy csinos ház teljesen berendezett vendéglővel két gyümölcs fakkal beültetett telekkel nyári kerthelyiséggel halálesett miatt jutányosan eladó. Bővebbet Fischer Gyula vendéglősnél Nagylakon. 1355

Veszek könyvtarakat

és hangjegyeket. Minden újdonság raktáron. Antiquar könyvek. Könyvtárak berendezése. Nyomatványok elkészítése. Rongált dobozu levélpapírok kiürítése. Égető apparátusok. Kölcsönkönyvtár. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 212

Egy 0-ás és egy 3-as számú

Wertheim szekrény eladó. Pollák Arnold szállítónál Petőfi-u. 3. 1377

Intelligens

özv. urinónél jó házi koszt kapható. Bővebbet Tökölly-tér 4. sz. ajtó 3.

Árverési hirdetmény.

Alulírott „Erdőüzem Társaság” közhírré teszi, hogy az A. Cs. E. V. borosjenői állomáson bérelt raketerületén 1908. évi március hó 26-án d. e. 10 órakor Dr. Gyarmathy Ernő borosjenői kir. közjegyző ur közbenjöttével Graff Imre eszéki cég késedelmes vevő veszélyére és kárára megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett becsáron alul is körülbelül 28538 4—6 akó első osztályu dongafát, továbbá 4323 1—6 akó skart dongafát 2 kor. 70 fillér, illetve 1 kor. 90 fillér egység ár mellett 76641 kor. 30 fillér, illetve 8214 kor. 03 fillér, összesen tehát 84855 kor. 33. fill. kikiáltási ár mellett el fog adni.

Az árverési feltételek, továbbá anyagkimutatás bármikor megtekinthetők Dr. Gyarmathy Ernő borosjenői kir. közjegyző ur irodájában Borosjenőn, és Dr. Momák Döme aradi ügyvéd irodájában Aradon, Karolina-utca 4 szám; továbbá alulírt társaság irodájában Aradon, Deák Ferenc-utca 4. sz. alatt mindenkor délelőtt 9—12, és délután 3—6-ig.

Az árverelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árverés megkezdése előtt a felolvasandó árverési feltételeket aláírni tartoznak.

Arad, 1908. március hó 19-én

Borosjenői

Erdőüzem Társaság.

Nagymennyiségű

maculatura

jutánycs áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nyomatványok,
Ruggyanta-bélyegzők,
Pecsétnyomók, számozó-gépek
kelti bélyegzők és kézi nyomdák a legjutányosabb árban kaphatók a

„Hungária” nyomdában

Arad, Vörösmarty-utca I. 1371

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

— SZÉNSAV-MŰVEK —

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármilyen mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szén-savat

a világhírű buziasfürdői szén-savforrásokból szikvízgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra. Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szén-savval.

Megbízható, szigorúan lelkilemertes kiizsgálás!

Buziasfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/2 és 1/4 literes üvegekben. 5881

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem őrít gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz. 721

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-Buziasfürdői szén-savművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziasfürdőn.

Sürgőnyozim: Muschong, Buziasfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

V Á S Z O N M A R A D É K O K !

Az új kelmények

már megérkeztek!

Különös nagy gonddal összeválasztott

Costüm kelmények és divat-szinekek!

Uj blouse és pongyola-kelmények

páratlan szép mintázatban.

Rosenblüh H. és Társa.

Szabadság-tér.

391

V Á S Z O N M A R A D É K O K !